

Duurzaamheidsverslag 2013-2014

NOVEMBER 2015

DUURZAAMHEIDSVERSLAG 2013-2014

1	VOORWOORD	4
2	ORGANISATIEPROFIEL	6
	Uitgelicht Duurzaamheid in de genen	6
	Omzet	8
	Financiële overheidssteun	8
	Deugdelijk bestuur	9
3	DUURZAAMHEID IN DE KERNPROCESSEN	10
	Uitgelicht Overal leds	10
	Duurzaamheid managementaanpak	11
	Milieudoelstellingen 2020	13
4	VISIE OP PRODUCTONTWIKKELING	16
	Uitgelicht Lichtregeling: energiebesparing en comfort	16
	Nieuwe producten	18
	Energieprestatieparameters (EPP)	21
	Veroudering armaturen en LLMF	21
5	KLANTENTEVREDENHEID	22
	Uitgelicht Het LIPA: meer dan een showroom	22
6	MEDEWERKERS	24
	Uitgelicht Lunchen aan zelf ontworpen tafels	24
	Competentie managers	25
	Werken over de muurtjes heen	25
	Tevredenheidsenquête 2014	25
	Cijfers en tabellen	26
7	DIALOOG MET STAKEHOLDERS	32
	Uitgelicht Verankerd in Malle	32
8	MAATSCHAPPELIJKE BIJDRAGE	34
	Uitgelicht Licht zonder grenzen	34
	Mandaten bestuurders	35
9	MILIEU	36
	Uitgelicht zuinig met water	36
	Milieubeleidsverklaring	38
	Cijfers en tabellen	39
10	PROCES VAN HET DUURZAAMHEIDSVERSLAG	44
11	GRI-INHOUDSOPGAVE	45

1 VOORWOORD

Voor u ligt de vierde editie van ETAP's duurzaamheidsrapport. Net als de voorgaande rapporten beschrijft het de duurzaamheidsvisie van ETAP en de concrete acties die we in 2013 en 2014 namen om deze visie te implementeren.

Onze visie op duurzaamheid is niet gewijzigd. Ze helpt ons trouwens om als bedrijf ook koers te houden.

De economische crisis is nog niet "uitgewerkt". De bouwsector werd in de voorbije jaren zwaar geraakt door deze crisis, en in de verlichtingssector voelen we de stevige naweeën.

Tegelijkertijd is de verlichtingssector een sector in volle transformatie : de overschakeling van fluorescentie- naar ledverlichting vraagt belangrijke investeringen in nieuwe producten, in opleiding (van alle medewerkers én van klanten), in infrastructuur en productie.

Innovatie is, net als duurzaamheid, een kernwaarde en kernstreven van ETAP. Maar innovatie betekent ook verandering, "change", en dus "spanning". Dank zij de combinatie van beide waarden, innovatie én duurzaamheid, pogen wij in deze boeiende en spannende tijden van verandering en onzekerheid ook continuïteit te bieden.

In dit rapport geven wij u een inzage in wat wij goed en minder goed deden. We stellen ons daarmee bewust kwetsbaar op, maar we blijven ervan overtuigd dat een kritische kijk op onze prestaties – door onszelf en door onze stakeholders – de beste manier is om vooruit te gaan.

Christ'l Joris
Voorzitter van de raad van bestuur

2 ORGANISATIEPROFIEL

UITGELICHT | DUURZAAMHEID IN DE GENEN

Op het bedrijfsterrein van ETAP, naast de showroom, staat de stam van een oude linde. Een boom met geschiedenis: hij stond in de tuin van baron Philippe Gillès de Pélichy, medestichter en aandeelhouder van ETAP. Het was tijdens ettelijke vergaderingen in de schaduw van deze boom dat de stichting en de toekomst van ETAP vorm kreeg, eind jaren 40. Bij het overlijden van baron Gillès de Pélichy schreef Norbert Joris, stichter en erevoorzitter van ETAP: 'Hij was een venture-capitalist avant la lettre. Hij beschouwde ondernemen – en dat impliceerde voor hem 'werkgelegenheid scheppen' – als een belangrijke maatschappelijke plicht. De ondernemingen van de ETAP-groep zijn de expressie van deze bekommernis en overtuiging.'

Meer dan 60 jaar later zit maatschappelijk verantwoord ondernemen nog altijd stevig in de ETAP-genen. Deze linde is daarvan een krachtig symbool.

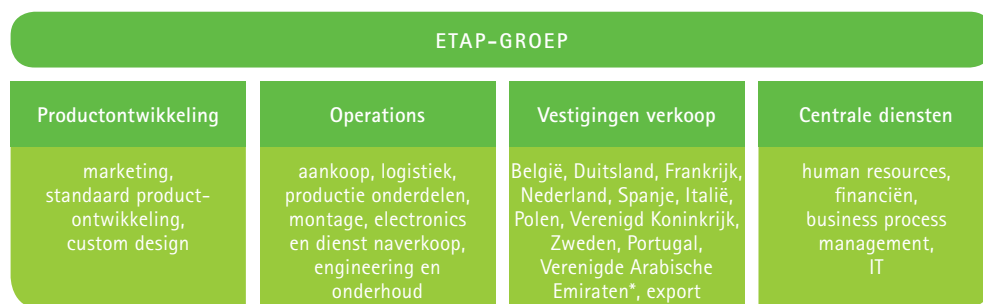
De ETAP-groep werd in 1949 opgericht in Antwerpen en is gevestigd in Malle. We zijn actief in professionele verlichting voor kantoren, fabrieken, opslagplaatsen, scholen, publieke gebouwen, rusthuizen, ziekenhuizen, winkels en hotels. We hebben eigen verkoopteams in verschillende Europese landen. Via onze exportafdeling worden wereldwijd ook andere markten bediend.

ETAP ontwikkelt verlichtingsoplossingen van a tot z: wij creëren verlichtingsconcepten, ontwerpen, industrialiseren en produceren verlichtingsarmaturen, geven advies en maken verlichtingsstudies, leveren de armaturen op tijd en staan in voor de nazorg. Onze strapline 'Excellent Lighting, Saving Energy' is daarbij steeds onze leidraad: wij bieden kwalitatief hoogstaande én energiezuinige verlichting. Ons domein strekt zich uit van functionele verlichting over noodverlichting tot lichtregelsystemen. Door zelf het hele proces op te volgen, kunnen we in elke fase de hoogste kwaliteit garanderen. Door voortdurend te innoveren, hebben we een toonaangevende plaats verworven op de Europese verlichtingsmarkt. Elk jaar investeren we 6 tot 7 % van onze omzet in onderzoek en ontwikkeling.

De ETAP-groep telt volgende juridische entiteiten: ETAP NV in België, ETAP BV in Nederland, ETAP SA en ALTER SAS in Frankrijk. Verder heeft ETAP NV een 50%-participatie in ETAP.SCHRÉDER – Iluminação Interior, Lda in Portugal en een meerderheidsparticipatie in ETAP Belysning AB in Zweden.

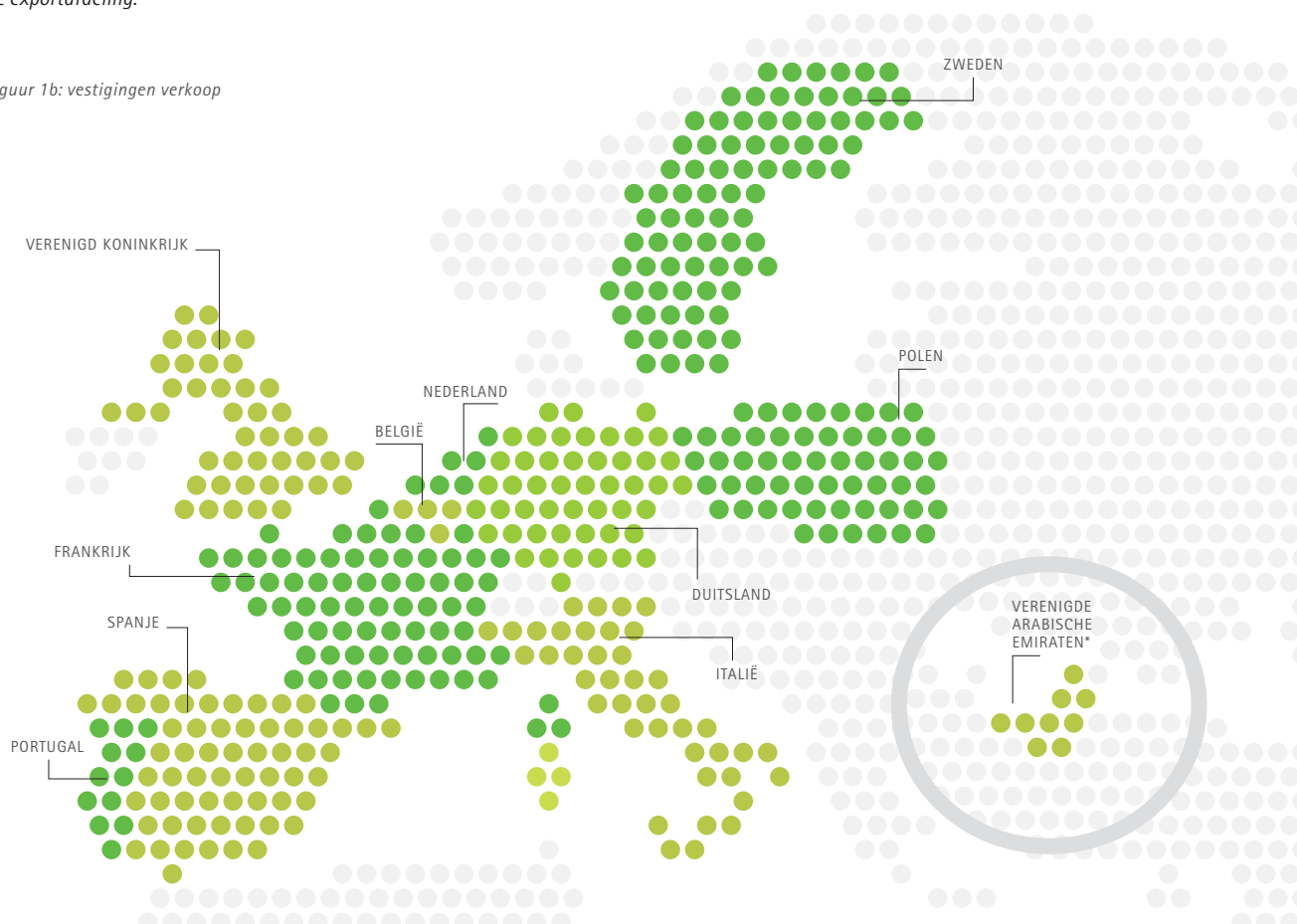
ETAP NV heeft branches in de volgende landen: Duitsland, het Verenigd Koninkrijk, Spanje, Italië, Polen en de Verenigde Arabische Emiraten*.

Figuur 1a: bedrijfsorganogram

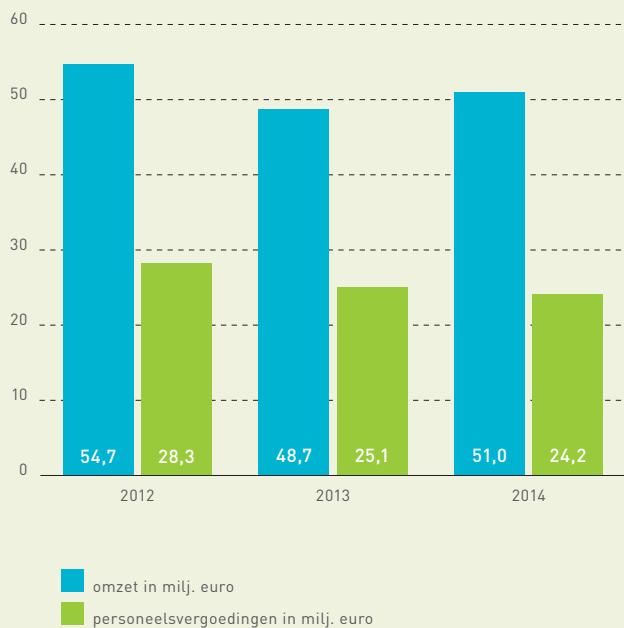

* De commerciële activiteiten in de Verenigde Arabische Emiraten zijn sinds begin 2015 ondergebracht bij de exportafdeling.

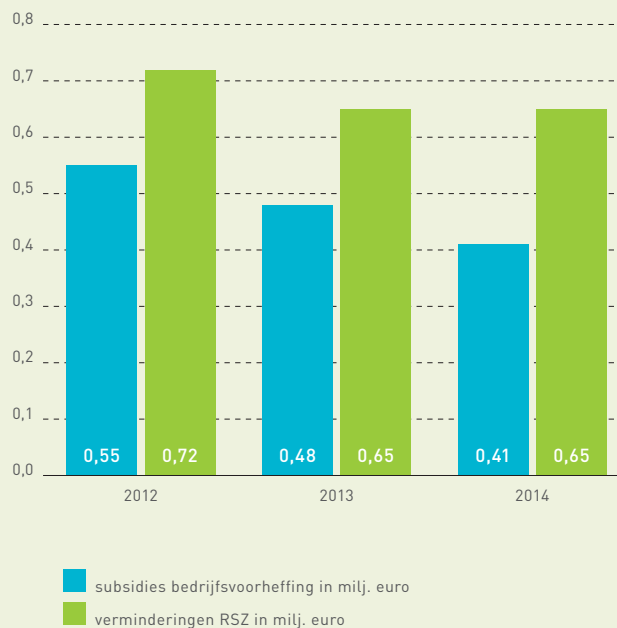
Figuur 1b: vestigingen verkoop

Grafiek 1: Omzet en personeelsvergoedingen

Grafiek 2: Financiële steun van de overheid

Omzet

Ten gevolge van de aanhoudende zwakke economische situatie liep de omzet in 2013 verder terug. Om de toekomst van het bedrijf te waarborgen nam de directie een reeks kostenbesparende maatregelen, waaronder een wervingsstop en het schrappen van 35 functies.

Dankzij een goedgevuld orderboek eind 2013 is de omzet in 2014 toegenomen met meer dan 4%. Het jaar kwam moeizaam op gang maar in de tweede helft van het jaar noteerden we een aanzienlijke toename van de activiteiten. De marktomstandigheden blijven echter uitdagend.

Financiële overheidssteun

De financiële steun die ETAP in de verslagperiode ontving van de overheid waren tewerkstellingspremies, subsidies van het Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie (IWT) en subsidies voor ecologische investeringen (REG-premie). ETAP ontving subsidies van de overheid in het kader van bedrijfsvoorheffing voor ploegenarbeid, overuren, tewerkstelling van onderzoekers in ontwikkeling en een interprofessionele subsidie. Naast een structurele vermindering van de RSZ werden ook verminderingen toegekend voor oudere werknemers, langdurig werkzoekenden, werknemers uit herstructurerings, jongeren -18 en in het kader van startbaan-overeenkomsten. Alle cijfers in dit duurzaamheidsverslag zijn geconsolideerde cijfers die de volledige ETAP-groep beslaan.

Deugdelijk bestuur

Een goed systeem van deugdelijk bestuur is een noodzaak voor de ontwikkeling van ETAP op lange termijn. Dit houdt een concrete toewijzing van verantwoordelijkheden in op verschillende niveaus: de algemene vergadering, de raad van bestuur, de gedelegeerd bestuurder, het directiecomité, de directeurs van de business units en de centrale stafdiensten, en de managers. Een intern reglement bakent de bevoegdheden af.

- » De raad van bestuur telt 6 leden van wie 3 externe bestuurders en komt 6 maal per jaar samen. De externe bestuurders worden gekozen op basis van complementariteit inzake bekwaamheden, ervaring en kennis waar ETAP nood aan heeft.
- » De gedelegeerd bestuurder rapporteert op regelmatige tijdstippen aan de voorzitter van de raad van bestuur. De voorzitter legt de agenda van de vergaderingen vast en ziet erop toe dat de bestuurders accurate, tijdige en duidelijke informatie ontvangen.
- » Onder leiding van zijn voorzitter evalueert de raad van bestuur regelmatig zijn omvang, samenstelling, zijn prestaties en interactie met het uitvoerend management.
- » De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het algemene beleid. Hij keurt de strategische plannen en begrotingen goed die het directiecomité voorlegt en volgt en evalueert de prestaties.
- » De raad van bestuur delegeert het dagelijks bestuur aan het directiecomité met uitzondering van de taken die de wet voorbehoudt aan de raad van bestuur en de bevoegdheden die de raad van bestuur volgens het interne reglement voorbehoudt voor zichzelf.
- » Het directiecomité, dat bestaat uit 5 leden, is zodanig samengesteld dat het de raad van bestuur kan informeren over alle activiteitsdomeinen, aspecten van operationele leiding en financiële resultaats-evolutie. De gedelegeerd bestuurder is voorzitter van het directiecomité. Het interne reglement voorziet in een uitgebreide informatieplicht van het directiecomité aan de raad van bestuur.
- » Het directiecomité beoordeelt op regelmatige basis in overleg met het management de risico's en bepaalt in welke mate hiervoor maatregelen en/of voorzieningen moeten getroffen worden.
- » De boekhouding van ETAP wordt door een internationaal gereputeerd auditkantoor gecontroleerd.
- » De vennootschap vergoedt de bestuurders van het directiecomité op een billijke en verantwoorde wijze.
- » ETAP behoort tot een bedrijvengroep met een 100% familiaal aandeelhouderschap. Jaarlijks organiseren de aandeelhouders een ontmoeting en informatie-uitwisseling met de raad van bestuur en het directiecomité. Daarnaast streven de aandeelhouders ernaar om – buiten de formeel-juridische verplichtingen – op regelmatige basis de raad van bestuur en het directiecomité te ontmoeten.
- » De aandeelhouders stelden in 2004 een familiaal charter op waarin zij de gedragsregels, normen, waarden en doelstellingen omschrijven voor de familiale groep. In 2012 werd gestart met de actualisering van dit charter met een belangrijke bijdrage van de toekomstige generatie van jonge aandeelhouders.
- » De top drie van de waarden die de aandeelhouders in ETAP en zijn leiding willen terugvinden zijn: continuïteit, innovatie & creativiteit en verantwoordelijkheidszin. Andere belangrijke onderwerpen die in dit charter aan bod komen zijn: de leidende rol van niet-familieleden in het familiebedrijf; carrièremogelijkheden en de vergoedingsregels voor aandeelhouders en hun partners en kinderen; de openheid van het aandeelhouderschap; de financiële verwachtingen van de aandeelhouders, maar vooral een engagement naar de opleiding en vorming van de volgende generatie van aandeelhouders.
- » Ook de regels in geval van een conflict in de context van bedrijf en aandeelhouders worden omschreven.

3 DUURZAAMHEID IN DE KERNPROCESSEN

UITGELICHT | OVERAL LEDS

De ontwikkeling en productie van energiezuinige verlichtingsoplossingen is de kern van de bedrijfsprocessen van ETAP en zit vervat in onze strapline: excellent lighting, saving energy. Het spreekt vanzelf dat we in onze bedrijfsgebouwen het goede voorbeeld willen geven. Daarom vervangen we in de productieruimtes en in de magazijnen fluorescentieverlichting door ledarmaturen, voornamelijk industriële lijnen.

ETAP streeft als onderneming naar duurzame ontwikkeling op lange termijn. Daarbij houden we een gezond evenwicht in stand tussen economisch rendement, sociale waarden en engagement in de wereld waarin we leven.

Sinds zijn oprichting heeft ETAP duurzaamheid en zorg voor het milieu opgenomen als deel van zijn missie. Uit deze missie hebben we een duurzaamheidscharter (zie onder) als algemene richtlijn opgesteld.

Daarnaast hebben we deze missie vertaald naar een praktische managementvisie over hoe we met de relevante thema's omgaan. Dit geeft onze leidinggevenden een concreet kader voor hun acties. Omdat het zwaartepunt van ontwikkeling en productie in Malle ligt, worden de initiatieven en beslissingen rond duurzaamheid voornamelijk door de Belgische directie behandeld.

Sinds 2013 willen we dit duurzaamheidsstreven ook omzetten in een langetermijnvisie rond het verminderen van de impact van ETAP op het milieu. Deze langetermijnvisie wordt geformuleerd in het strategisch plan, dat elke drie jaar wordt geactualiseerd.

Duurzaamheid managementaanpak

1. Economische duurzaamheid

We streven naar een duurzame opbrengst van de investeringen van de aandeelhouders. Belangrijkste drijfveer is de continuïteit van de activiteiten. In samenspraak met de aandeelhouders werd het volgende overeengekomen:

- 1 % van het resultaat voor belastingen gaat naar de Stichting Gillés (zie verder blz. 33);
- 80 % van het resultaat na belastingen wordt geherinvesteerd in ETAP en zijn groei;
- 20 % wordt uitgekeerd aan de aandeelhouders.

Onze productieactiviteit in België is ingebed in de lokale samenleving. We streven ernaar om plaatselijk werkgelegenheid te creëren en zo de economische groei in de regio te stimuleren. Voor onze internationale verkoopactiviteiten doen we beroep op lokale werknemers om de band met de lokale gemeenschap te garanderen.

ETAP DUURZAAMHEIDSCHARTER

1. In onze beslissingsprocessen houden we rekening met duurzame ontwikkeling.
 2. In alle bedrijfsaspecten werken we eerlijk en integer.
 3. In onze bedrijfsvoering streven we voortdurend naar het verminderen van onze impact op het milieu. In het bijzonder proberen we onze ecologische voetafdruk te verkleinen.
 4. We ontwikkelen producten gericht op maximale energie-efficiëntie die gemakkelijk gerecycleerd en verwerkt kunnen worden bij het einde van hun levenscyclus.
 5. Met interne opleidingen en programma's stimuleren we onze medewerkers om milieuvriendelijk en verantwoord te handelen.
 6. We steunen onafhankelijke initiatieven rond milieu en helpen onze klanten daarmee.
 7. We staan een deel van onze winst af aan projecten die lokale gemeenschappen kunnen helpen in hun ontwikkeling.
 8. We rapporteren onze inspanningen volgens de richtlijnen van het Global Reporting Initiative (GRI).
- De waarden van het duurzaamheidscharter zijn de verantwoordelijkheid van elke medewerker van ETAP. Om het duurzaam ondernemen echter een gezicht te geven in de onderneming, is een lid van het directiecomité verantwoordelijk om de principes en intenties in de realiteit om te zetten.

2. Omgeving

In elk van de drie fases van de levenscyclus van onze producten willen we de impact op de omgeving minimaliseren: productie, energieverbruik tijdens gebruik en verwerking aan het einde van de levensduur. Dit stimuleren we enerzijds door onze procedures te certificeren volgens EN14001 en anderzijds door levenscyclusanalyse op onze producten toe te passen. Wij voeren een aankoopbeleid dat onze leveranciers moet stimuleren om op dit vlak ook zelf nieuwe initiatieven te nemen.

3. Sociale werkomstandigheden

Op het vlak van arbeidsomstandigheden wil ETAP meer doen dan enkel de wettelijke bepalingen naleven. Eerst en vooral m.b.t. de wetgeving in de landen waar ETAP actief is en de internationale arbeidsstandaard van de Verenigde Naties. Ten tweede m.b.t. permanente bijscholing, die vastgelegd wordt in collectieve overeenkomsten binnen de Belgische industrie. Om een goed beeld te hebben van wat er leeft bij onze werknemers besteden we veel aandacht aan de juiste overlegorganen. Bovendien organiseren we op geregelde tijdstippen een tevredenheidsenquête onder het personeel.

4. Mensenrechten

ETAP beantwoordt aan de internationale arbeidswetgeving van de Verenigde Naties. Via zijn aankoopbeleid vraagt ETAP ook aan zijn leveranciers om aan deze standaarden te beantwoorden, in het bijzonder m.b.t. kinderarbeid en dwangarbeid. Met betrekking tot zijn eigen activiteiten voorziet de personeelsdienst bemiddelaars die aangesproken kunnen worden als werknemers zich gediscrimineerd voelen of gepest worden. Discriminatie op basis van geslacht, religie of ras wordt bij ETAP niet getolereerd.

5. Bijdrage aan of impact op de samenleving

ETAP voert een strikt anticorruptiebeleid. De financiële dienst screent alle uitgaven en is verplicht om elke verdenking van fraude te melden aan de raad van bestuur. ETAP financiert geen politieke partijen of politici. ETAP past het "vier ogen"-principe toe. Dit betekent dat elke uitgave goedgekeurd moet worden door een tweede persoon. ETAP is actief betrokken bij verenigingen binnen de verlichtingsindustrie en draagt bij tot de uitstippeling van het beleid in samenwerking met andere leden.

6. Productverantwoordelijkheid

Al onze producten zijn voorzien van de wettelijk vereiste informatie. ETAP streeft naar een verbetering van het ontwerp van nieuwe producten met het oog op hun impact op gezondheid en veiligheid. Alle producten worden extern gecertificeerd volgens de wettelijke veiligheidsvereisten.

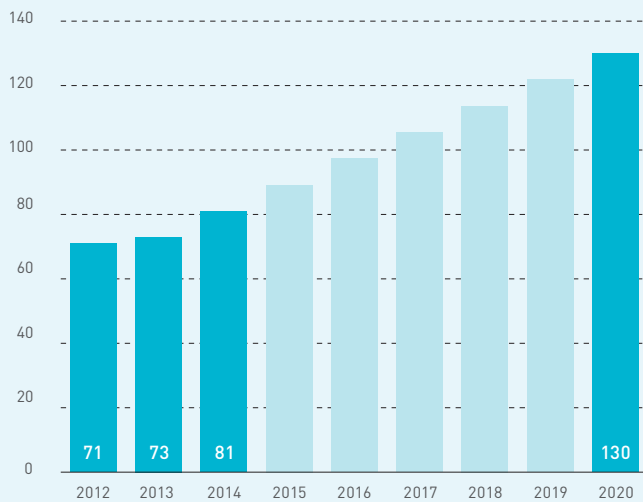
Elke twee jaar organiseert ETAP een enquête over zijn producten bij zijn klanten. De resultaten daarvan worden verspreid binnen de organisatie; het directiecomité ziet erop toe dat elke afdeling binnen zijn activiteitendomein de gepaste maatregelen neemt.

7. Aankoopbeleid

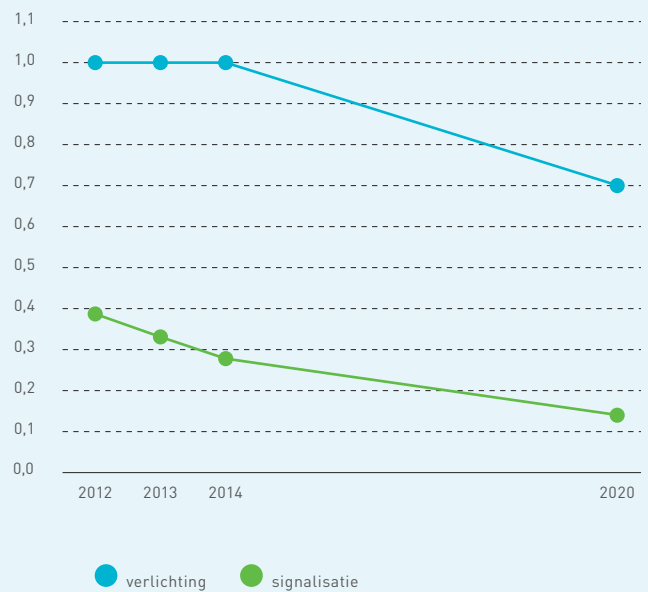
ETAP kiest leveranciers op basis van objectieve criteria zoals kwaliteit, prijs, technologie en impact op de omgeving. Voor zover het in onze competentie ligt doen we suggesties en vragen we input aan onze leveranciers om verbeteringen aan te brengen aan hun duurzaamheidsprestaties. We streven ernaar om kleinschalige en lokale leveranciers in te schakelen in ons aankoopbeleid om de lokale economie te steunen.

Hoe ETAP deze aanpak in de praktijk heeft gebracht in 2013 en 2014 leest u in de volgende hoofdstukken.

Grafiek 3: specifieke lichtstroom verlichtingsarmaturen (lm/W)

Grafiek 4: energieverbruik noodverlichting (KWh/m²)

Milieudoelstellingen 2020

In dit duurzaamheidsrapport willen we meer doen dan alleen onze prestaties van de afgelopen jaren in kaart brengen. We hebben ook milieudoelstellingen op lange termijn gedefinieerd: waar willen we staan in 2020, en wat zijn de belangrijkste hefbomen hiervoor?

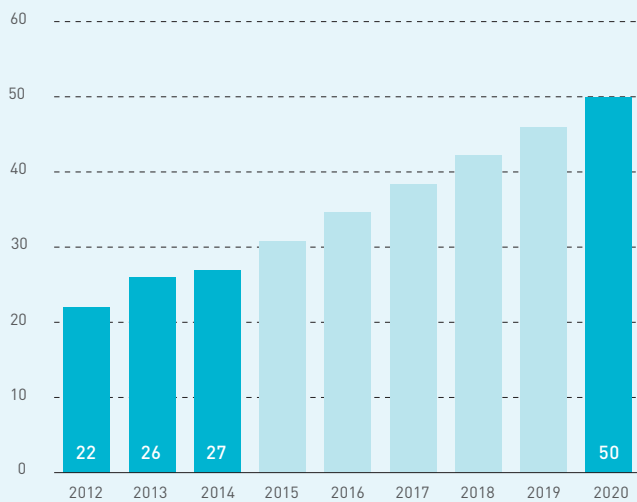
Het energieverbruik van onze verlichtingsoplossingen

De gemiddelde efficiëntie van de armaturen voor verlichting is geëvolueerd van 70,69 lm/W in 2012 naar 80,61 lm/W in 2014. Deze verbetering is toe te schrijven aan de doorbraak van leds als lichtbron en aan het doorgedreven thermisch en optisch ontwerp van de verlichtingsarmaturen. Wij verwachten in 2020 een gemiddelde efficiëntie van 130lm/W, nagenoeg 50% hoger dan in 2014 (grafiek 3). Deze verwachting is gebaseerd op een volledige omschakeling naar led als lichtbron. De efficiëntie van de leds zelf zal verder verhogen, zij het minder snel dan de voorbije 5 jaar.

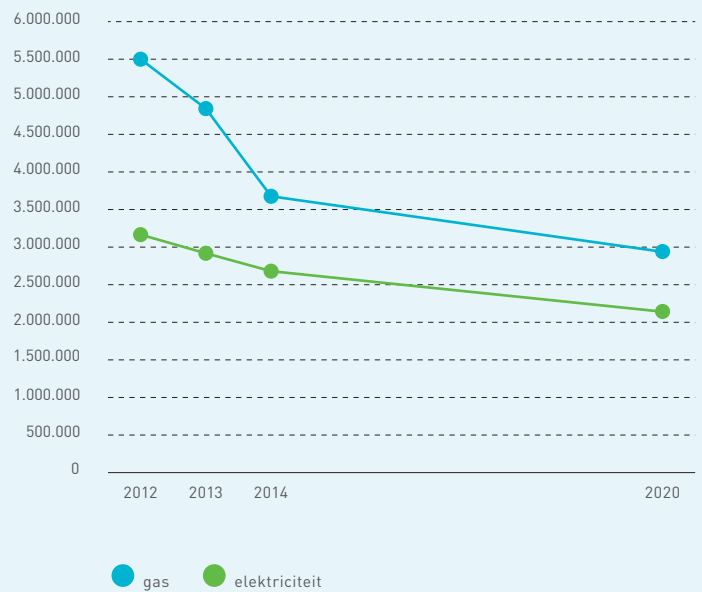
Het gemiddeld energieverbruik van de installaties voor *noodverlichting* (exclusief signalisatieverlichting) is in de periode 2012-2014 gedaald van 0,38 naar 0,28kWh per m² per jaar. We verwachten voor 2020 een gemiddeld energieverbruik van 0,14 kWh per m² per jaar (grafiek 4). Ook dit betekent een daling van 50%, als gevolg van een volledige omschakeling naar leds. Bovendien verwachten we een verdere verhoging van de ledefficiëntie, en een verbetering van voedingen en optiek.

Het gemiddeld energieverbruik van de gerealiseerde installaties voor signalisatienoodverlichting is in de periode 2010-2014 geëvolueerd van 1,22 naar 1kWh per m per jaar. We verwachten voor 2020 een gemiddeld energieverbruik van 0,7 kWh, een verdere daling van 30% (grafiek 4). Ook hier verwachten we een volledige omschakeling van fluo naar led en verhoging van de efficiëntie van de ledoplossingen.

Grafiek 5: aantal verkochte armaturen met controlesysteem (%)

Grafiek 6: Energieverbruik gas en elektriciteit (kWh)

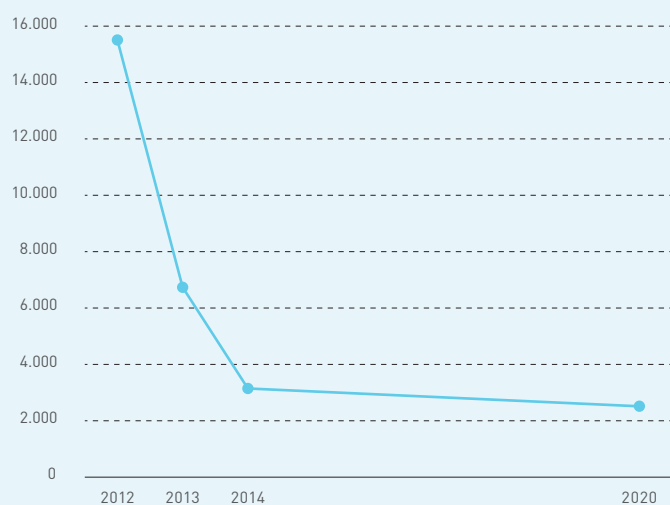
Het aantal armaturen dat met een *controlesysteem* wordt uitgeleverd, blijft stijgen. In 2014 controleren we al 27 % van de geleverde armaturen. We verwachten voor de komende jaren een afname van het aantal individuele armatuurcontrollers (zoals daglicht- en bewegingssensoren) en een toename van het aantal gebouwbeheersystemen. We streven naar 50 % gecontroleerde armaturen in 2020 (grafiek 5). Deze verwachting is onder meer gebaseerd op de introductie van Excellum2, een laagdrempelig lichtregelsysteem dat volledig door ETAP werd ontwikkeld.

Gas- en elektriciteitsverbruik (*)

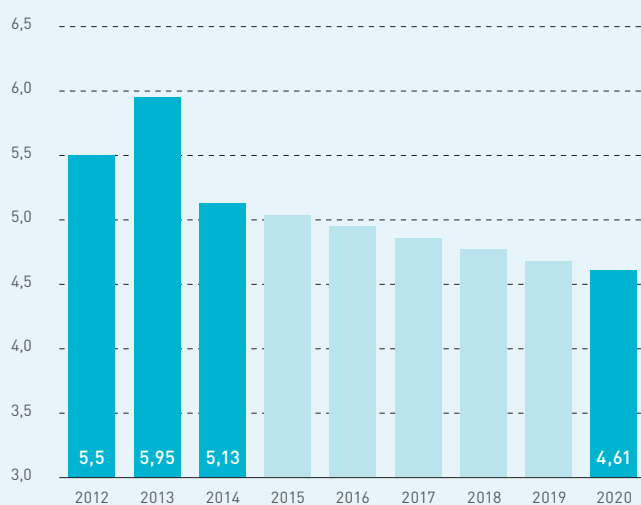
Het totale energieverbruik is in de periode 2012-2014 gedaald met 33 % en 22 % voor respectievelijk gas en elektriciteit (zie ook blz. 39). Deze verbetering is in hoofdzaak te danken aan de omschakeling naar een nieuwe lakinstallatie die gebruik maakt van de best beschikbare technologieën. Voor 2020 verwachten we een verdere reductie met 20 %, zowel voor gas als voor elektriciteit (grafiek 6). We willen dit realiseren door verbetering van de isolatie van de gebouwen en door vernieuwing van het machinepark.

(*) Het verbruik van elektriciteit, gas en water is afhankelijk van het aantal geproduceerde armaturen. De doelstellingen zoals aangegeven in de grafieken gelden voor het productievolume van het referentiejaar 2014. Bij verificatie zullen we een correctie doorvoeren voor het reële productievolume.

Grafiek 7: Verbruik leidingwater (m³)

Grafiek 8: hoeveelheid afval per armatuur (kg)

Waterverbruik (*)

Het verbruik van leidingwater is de afgelopen jaren spectaculair gedaald, van 10.000 m³ in 2012 tot 3000 m³ in 2014 (zie ook blz. 36 en 41). We streven naar een verdere daling met 20% in 2020, voornamelijk door het gebruik van hemelwater voor sanitaire doeleinden (grafiek 7).

Afval

Het onderzoeksinstituut Sirris heeft in 2014 ons materiaalverbruik en de resulterende afvalstromen in kaart gebracht (zie ook blz. 43). Deze studie geeft aan dat een geïntegreerde aanpak van ontwerp, aankoop en productie het hoogste potentieel heeft voor verdere reductie van het materiaalverbruik en dus van de hoeveelheid afval. We stellen voor 2020 een daling van de hoeveelheid afval per armatuur met 10% voorop (grafiek 8).

4 VISIE OP PRODUCTONTWIKKELING

UITGELICHT | LICHTREGELING: ENERGIEBESPARING EN COMFORT

De vraag naar lichtregelsystemen stijgt de laatste jaren aanzienlijk, en daar zijn goede redenen voor. Lichtregelsystemen zorgen voor energiebesparing, flexibiliteit en comfort. De snelle opmars van de ledtechnologie heeft deze trend nog versterkt: leds ondervinden geen negatieve invloed van veelvuldig schakelen of dimmen. Bovendien geven leds - in tegenstelling tot fluorescentielampen - bij het opstarten meteen de volledige lichtstroom, wat het gebruikerscomfort verhoogt bij het binnenkomen van de ruimte.

De juiste hoeveelheid licht op de juiste plaats op het juiste moment: dat is onze visie op een efficiënte lichtregeling. Onze lichtregelsystemen dimmen of schakelen de verlichting uit waar en wanneer het kan en schakelen het licht pas aan waar en wanneer het nodig is. Eenvoud van gebruik en beheer staat daarbij steeds centraal: bij te complexe systemen haakt de gebruiker immers af. De lichtregelsystemen van ETAP bestrijken een ruim toepassingsgebied: van individuele lichtregeling per armatuur tot lichtregelsystemen voor het volledige gebouw.

Energie-efficiënte en kwaliteitsvolle verlichtingsoplossingen uitwerken op maat van de klant is onze missie geweest sinds de oprichting van ETAP. De toenemende maatschappelijke aandacht voor energiezuinigheid en – als gevolg daarvan – de strengere regelgeving sterken ons alleen maar in onze overtuiging.

Wereldwijd gaat ongeveer 20 % van het totale energieverbruik naar verlichting. Afhankelijk van het type gebouw en de activiteit kan dat zelfs oplopen tot 35 % of meer. Als we streven naar energiezuinigheid heeft verlichting dan ook een erg groot besparingspotentieel. Tegelijk bespaart een energiezuinige verlichting op de koelinstallatie, omdat de verlichting minder overlast door warmte veroorzaakt. Ook de uitstoot van broeikasgassen vermindert omwille van het lagere energieverbruik. Een noodzaak, want in het Kyoto-protocol zijn de EU-landen overeengekomen dat zij de CO₂-uitstoot zullen terugdringen tot 8 % beneden het niveau van het jaar 1990. Het Kyoto-protocol werd inmiddels verlengd tot 2020.

ETAP wil een voortrekkersrol spelen wanneer het gaat over energie-efficiëntie. Onze strapline 'Excellent lighting, saving energy' is geen loze slogan. Onze armaturen voor verlichting en noodverlichting behoren tot de meest energie-efficiënte op de markt. De lichtregelsystemen dragen sterk bij aan het besparingspotentieel.

Daarnaast moeten de verlichtingsoplossingen van ETAP:

- zorgen voor verlichtingscomfort in uiteenlopende werkomgevingen;
- betrouwbaar en duurzaam zijn;
- bijdragen aan de architectuur van het gebouw;
- aangepast zijn aan de specifieke wensen van elke klant;
- gemakkelijk te installeren en te onderhouden zijn.

ETAP's bekommernis voor kwaliteit komt onder andere tot uiting in onze consequente ENEC-certificatie. Dit label geeft een extra externe check naar conformiteit aan de wettelijke normen. Onze visie is ondersteund door onze eigen diverse wetenschappelijke referentiebronnen. Zo publiceren we geregeld technische dossiers over leds, noodverlichting en andere aspecten van verlichting. De combinatie maakt onze visie origineel en verleent ze een eigen waarde.

ETAP werkt ook actief mee binnen Lighting Europe (Europese Verlichtingsfederatie) en via Agoria (de federatie van de technologische industrie in België) leveren we bijdragen bij het opstellen van regelgeving (bijvoorbeeld de energieprestatierichtlijn, EPR). Ook werken we samen met universiteiten en wetenschappelijke instituten. In 2013 en 2014 werkte ETAP onder meer mee aan volgende projecten:

- **Secondos** (Smart electro-optical components for the direction of solid-state light), een project van de Universiteit Gent en de Vrije Universiteit Brussel rond de toepassingsmogelijkheden van vloeibare kristallen als component voor lichtverdeling;
- **iOLED**, een project van de Odisee-hogeschool (Universiteit Leuven) rond de toepassing van oleds in algemene verlichting;
- **Het Tetra-project** 'Impact van daglichtregelsystemen op ontwerp en renovatie van schoolgebouwen' van de Odisee-hogeschool (Universiteit Leuven);
- **CycLED**, een onderzoeksproject van Nottingham Trent University rond duurzaam gebruik en hergebruik van metalen in ledcomponenten.

R7

E7

LEDA

Nieuwe producten

U7/R7

De reeks U7/R7, ledarmaturen voor algemene verlichting, werd uitgebreid met enkele nieuwe uitvoeringen. Voor toepassing in onder meer gangen en sanitaire ruimtes ontwikkelde ETAP een compacte versie (180 x 180 mm) met 4 leds voor opbouw en inbouw. De R7 kreeg een vierkante uitvoering (600 x 600 mm), zowel voor opbouw- als pendelarmaturen.

Downlights met led

Het gamma downlights werd uitgebreid met ledversies van de D2 (ronde opbouw) en D3 (vierkante inbouw). Daarnaast bracht ETAP een tweede generatie D1 downlights (ronde inbouw) met leds op de markt, die dankzij de nieuwe ledmodule 13 procent energiezuiniger zijn dan hun voorganger.

E7: ledverlichting voor grote ruimtes

De E7-reeks maakt net als U7 en R7 gebruik van de LED+LENS™-technologie (hoogvermogenleds met individuele lenzen). Specifieke toepassingen zijn: industriële hallen, magazijnen, sporthallen, ... E7-armaturen hebben een lichtstroom tot 10.000 lumen per meter, wat ze geschikt maakt voor ruimtes hoger dan 10 meter. Ze zijn beschikbaar als individuele armatuur en als lichtlijn, zowel in pendel- als opbouwversie.

LEDA: lichtstelsel met ledlamp

De LEDA-reeks is opgebouwd rond een basismodule met diffusor, die als opbouw-, inbouw- of pendelarmatuur kan worden gemonteerd. De gependelde modules kunnen met elkaar in verschillende hoeken worden verbonden om lichtlijnen te creëren. Als lichtbron maakt de LEDA gebruik van een ledlamp of ledtube.

K4: noodverlichting met oled

De K4 was in 2013 de eerste noodverlichtingsarmatuur op de markt met oled als lichtbron. K4 is een signalisatiereeks (inbouw en opbouw) met een perfecte uitlichting. Het pictogram wordt niet verlicht door een externe lichtbron: de organische, lichtgevende materialen zijn gelijkmatig over de volledige oppervlakte van de signaleringsplaat verdeeld. Het pictogram wordt dus zelf de lichtbron. Het resultaat is een signalering die qua herkenning en veiligheid zijn gelijke niet kent.

A slim, rectangular lighting fixture with a green frame and a white light panel, mounted on a wall.

K4 compact

A square, recessed ceiling light fixture with a white, textured surface and a central rectangular light panel.

US-softlights

A circular, recessed ceiling light fixture with a black frame and a white light panel, surrounded by several smaller, circular recessed lights.

EMD

US: softlights met led

De US-softlights van ETAP hebben een lichtbron die wordt afgeschermd met microprisma's en/of diffusorfolie, waardoor ze geen verblinding veroorzaken. Dit maakt ze tot een ideale verlichtingsarmatuur voor de zorgsector en kantooromgevingen. Het licht wordt rechtstreeks via de primaire of onrechtstreeks via de secundaire optiek (zijreflectoren) verdeeld de ruimte ingestuurd. Het resultaat is gelijkmatige en comfortabele verlichting. De US is beschikbaar in drie inbouwhoogtes.

EMD multidetector

De ETAP Multidetector bestaat als analoge of digitale (DALI) sensor. Hij combineert verschillende sensoren in één compacte behuizing. De bewegingsdetector dimt de verlichting of schakelt ze uit wanneer hij geen beweging waarneemt binnen het detectieveld. De lichtsensor dimt de verlichting onder invloed van invallend daglicht. De DALI-versie van EMD heeft bovendien een infrarood-ontvanger, zodat de verlichtingssterkte kan worden aangepast via afstandsbediening.

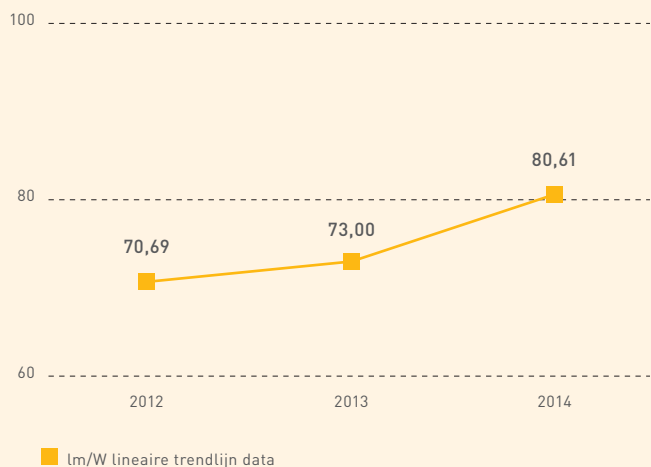
Excellum DALI

In 2013 pasten we, in afwachting van de ontwikkeling van een volledig nieuw lichtregelsysteem, het Excellum-lichtregelsysteem aan het DALI-protocol aan. DALI is een standaardprotocol voor verlichting in Europa en is een open protocol; waardoor Excellum ook kan communiceren met andere systemen. Excellum DALI kreeg bovendien een nieuwe, intuïtieve 3D-interface, die het beheer van het systeem eenvoudiger maakt.

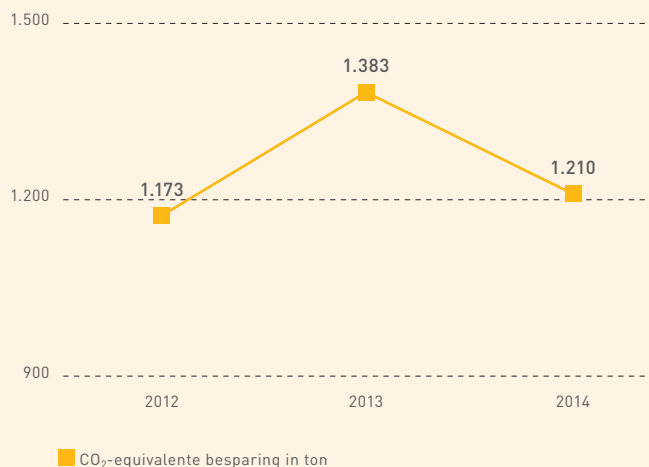
ELS voor grote hoogtes

De daglichtafhankelijke lichtregeling van ETAP (ELS) is nu ook beschikbaar in een versie voor hoge ruimtes. De aangepaste sensor garandeert correcte verlichtingsniveaus voor hoogtes tot 20 m, met gemiddeld 25 procent energiebesparing. Om een correct verlichtingsniveau te meten op grote hoogtes pasten we onder meer het meetbereik van de sensor aan. De nieuwe ELS is voorzien van een infrarood-ontvanger, zodat de instellingen van de sensor via afstandsbediening gemakkelijk kunnen worden aangepast.

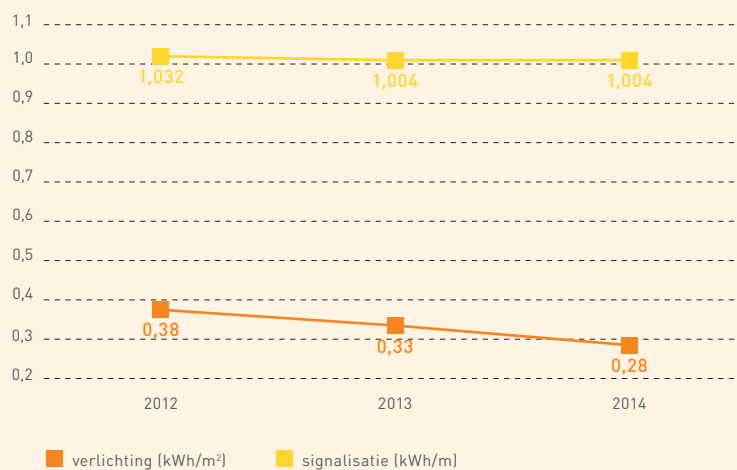
Grafiek 9: EPP verlichting

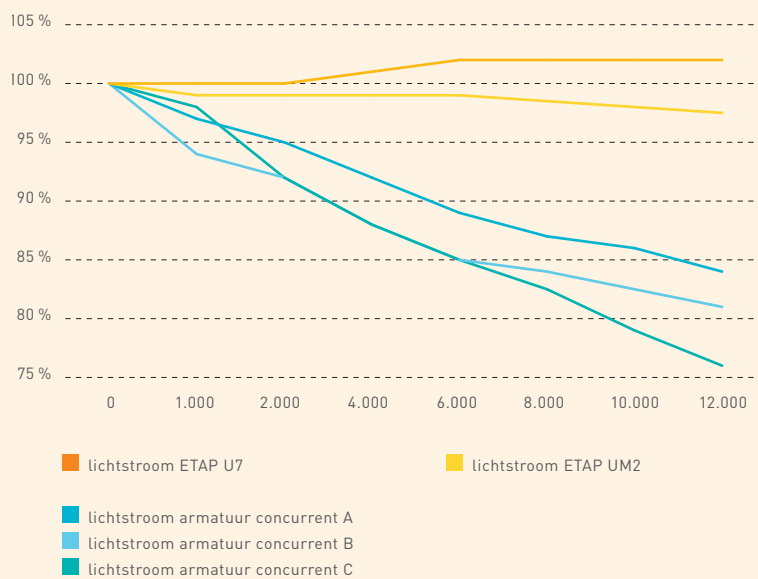
Grafiek 10: EPP controls

Grafiek 11: EPP noodverlichting

Grafiek 12: Lichtstroom t.ov. het aantal branduren (bron: Laborolec)

Energieprestatieparameters (EPP)

Om een indicatie te geven hoe ETAP bijdraagt aan energiebesparing bij zijn klanten zijn drie "energieprestatie-parameters" (EPP) ontwikkeld (zie grafieken hiernaast).

De **EPP verlichting** geeft de gemiddelde specifieke lichtstroom (lumen per Watt) voor de verkochte verlichtingsarmaturen. Hoe hoger de specifieke lichtstroom, hoe minder energie er nodig is om een bepaalde lichtopbrengst te verkrijgen, en hoe energiezuiniger een armatuur dus is. De voortdurende stijging van de EPP verlichting heeft alles te maken met de opmars van ledverlichting. Leds hebben de fluorescentielamp verdrongen als standaard lichtbron voor algemene verlichting. Het aandeel van ledarmaturen in de totale verkoop blijft jaar na jaar stijgen. Bovendien neemt ook de performantie van de leds nog altijd toe, waardoor de specifieke lichtstroom verder stijgt. Dankzij de toepassing van de meest actuele leds kunnen we de energie-efficiëntie van onze armaturen dus steeds verder opdrijven.

De **EPP controls** is de besparing die al onze klanten samen op 1 jaar tijd realiseren door onze controle-systemen te combineren met onze armaturen. De parameter is uitgedrukt in het aantal bespaarde ton CO₂ per jaar. Als we in detail kijken, merken we in 2013 en 2014 een stijging van de besparing door daglichtafhankelijke regeling en een daling van de besparing door bewegingsdetectie. Wat betreft de besparing door gebouwbeheersystemen was er in 2013 een stijging, maar opnieuw een daling in 2014. Een diffuus beeld dus, dat voor een gedeelte verklaard wordt door de marktomstandigheden.

De **EPP noodverlichting** bestaat uit 2 delen. EPP verlichting geeft het aantal kWh/m² (waarbij m² het aantal vierkante meter aanduidt dat door het toestel verlicht wordt) dat onze toestellen in waaktoestand consumeren. De EPP signalisatie in kWh/m (waarbij m de herkenningafstand aanduidt) geeft het verbruik voor alle signalisatieapplicaties die we verkopen. De aanhoudende daling in EPP noodverlichting heeft eveneens te maken met het grotere aandeel ledproducten in onze verkoop. Het effect is groter voor verlichting dan voor signalisatie.

Veroudering armaturen en LLMF

Bij ETAP waken we erover dat het verlies aan lichtstroom in onze armaturen ook na langdurig gebruik tot een minimum beperkt blijft. Door enkel gebruik te maken van leds en drivers van de beste kwaliteit, en door te zorgen voor een optimale koeling, slagen we daar ook in. Het verlies aan lichtstroom drukken we uit in LLMF (Lamp Lumen Maintenance Factor) na 25.000 en 50.000 branduren. We publiceren de LLMF van al onze ledarmaturen in de productdocumentatie en op de website.

Voor de berekening van de LLMF wordt de lichtstroom van onze armaturen gemeten bij hoge temperatuur (versnelde veroudering) en bij kamertemperatuur (reële veroudering). Deze metingen gebeuren zowel in onze eigen laboratoria als door externe partijen.

Een vergelijkende studie door het onafhankelijke onderzoekscentrum Laborelec toont aan dat de ETAP-ledarmaturen U7 en UM2 een zeer hoge LLMF hebben (na versnelde veroudering van 12.000 branduren) (grafiek 12). Dit in tegenstelling tot de andere armaturen in de studie, waar een aanzienlijke daling werd vastgesteld.

UITGELICHT | HET LIPA: MEER DAN EEN SHOWROOM

De officiële inhuldiging van het gerenoveerde Lichtpaviljoen in mei 2014 was het orgelpunt van een ambitieuze verbouwing die in 2012 startte. Het oudste deel van het gebouw werd afgebroken en vervangen door een moderne nieuwbouw. De recentere linkervleugel, met showrooms en toepassingsruimtes, kreeg een grondige makeover.

Het nieuwe Lichtpaviljoen is veel meer dan een etalage voor onze armaturen. In verschillende interactieve demostands tonen we de eigenschappen en werking van verschillende lichtbronnen, technologieën en optieken. In de applicatieruimtes (een klaslokaal, een winkelruimte en twee kantoren) ondervinden onze klanten de impact van verschillende verlichtingsoplossingen aan den lijve. In volledig ingerichte instructielokalen geven we opleidingen op maat.

Het nieuwe Lichtpaviljoen helpt ons om een duurzame vertrouwensband op te bouwen met onze klanten. De stijgende bezoekerscijfers bewijzen dat ze dit appreciëren.

Klantentevredenheid is een belangrijk element in onze strategie. Om de klantentevredenheid te meten, hebben we zowel informele als formele instrumenten. De meer informele input komt via ons uitgebreide verkoopnetwerk: onze verkopers staan dagelijks in contact met de klant en behandelen naar best vermogen alle vragen en lossen kleine problemen op.

Daarnaast hebben we twee formele kanalen:

- Ten eerste ons systeem om klachten op te vangen. Elke formele klacht van een klant wordt doorgestuurd naar de relevante afdeling en nadat het probleem is opgelost, wordt ook een feedback aan de klant gegeven. De behandeling van klachten is volledig beschreven in het ETAP ISO 9001-kwaliteitsysteem. Jaarlijks wordt ook een overzicht van de structurele klachten voorgelegd aan de raad van bestuur. Het is een belangrijk instrument om de organisatie bij te sturen waar nodig.
- Ten tweede een klantenbevraging. Die gebeurt om de 3 jaar in functie van de strategische planningsoefening die ETAP uitvoert. We peilen naar de parameters waarin we als organisatie willen uitblinken en het verschil willen maken met onze concurrenten. Het betreft kwaliteit en afwerking, technische prestatie, innovatie en design. De resultaten van de enquête worden binnen de organisatie verspreid. Elke afdeling is verantwoordelijk voor de opvolging van de resultaten binnen zijn activiteitendomein. De volgende tevredenheidsenquête wordt in de tweede helft van 2015 gehouden.

HET LICHTPAVLJOEN

UITGELICHT | LUNCHEN AAN ZELFONTWORPEN TAFELS

De bedrijfskantine is dé plaats waar werknemers kunnen genieten van hun middagpauze, even weg van de beslommeringen van het werk. Bij de renovatiewerken van 2012-2014 werd naast het Lichtpaviljoen een nieuwe, ruime personeelskantine opgetrokken. Deze ruimte ademt de bedrijfsfilosofie van ETAP uit. De kantine is licht en open, verbindt met een ruim en zonnig terras de binnen- met de buitenruimte, en is warm én modern - en uiteraard goed en comfortabel verlicht.

Een werkgroep van personeelsleden bepaalde mee de inrichting van de bedrijfskantine en de keuze van het meubilair. De tafels werden ontworpen door productontwikkeling en geproduceerd in de fabriek.

ETAP stimuleert de actieve betrokkenheid van zijn medewerkers. Verschillende aspecten dragen daartoe bij: goede werkomstandigheden, verantwoordelijkheid in het werk en mogelijkheden tot zelfontplooiing. We meten onze prestaties op dit vlak in een driejaarlijks tevredenheidsonderzoek.

Personeelstevredenheid is een belangrijke pijler binnen de bedrijfscultuur van ETAP. Nadat de tevredenheidsenquête van 2011 enkele pijnpunten blootlegde, werden de medewerkers ingeschakeld om mee te denken over een actieplan (Smile@Work) dat vanaf 2012 tot concrete acties leidde, maar ook een cultuurverandering voelbaar maakte (zie ook het vorige duurzaamheidsverslag). Om die cultuurverandering mogelijk te maken kwam er onder meer een omschakeling van een productgebonden naar een meer functionele afdelingstructuur, die tot meer duidelijkheid en efficiëntie moet leiden.

We zetten een paar initiatieven extra in de verf.

Competentiemanagement voor managers

De relatie met zijn of haar leidinggevende is cruciaal in het welzijnsgevoel van de werknemer. In bredere zin speelt de houding van het management een sterk bepalende rol in de bedrijfscultuur. Daarom werd vanuit een denkoefening met directie en management een competentiematrix opgesteld voor leidinggevendens. Die matrix bevat een beschrijving van waarneembaar gedrag dat we wenselijk achten voor onze managers. Daarnaast ondersteunt ETAP de leiding door een uitgebreid ontwikkelingsprogramma aan te bieden.

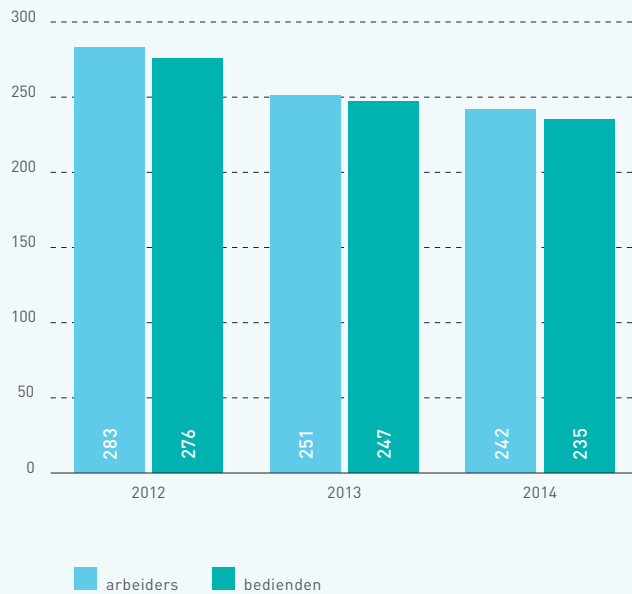
Werken over de muurtjes heen

In elk bedrijf dat ontwikkelt, produceert én verkoopt ontstaan spanningsvelden. Zo ook binnen ETAP. Om de 'verzuiling' – een van de gevaren van een functionele structuur – tegen te gaan, werd een werkgroep tussen operations en productontwikkeling opgericht. Bedoeling hiervan is een open dialoog op te starten over de sterke en minder sterke punten in de samenwerking tussen de afdelingen. Daarnaast bevordert de werkgroep wederzijds begrip. Dit initiatief is een aanzet om acties te definiëren en uit te voeren, over de grenzen van de eigen afdeling heen.

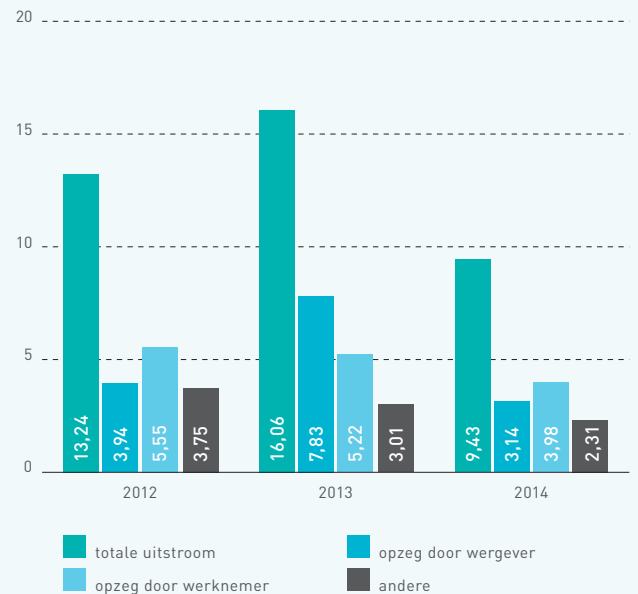
Tevredenheidsenquête 2014

Meten is weten: de resultaten van het Smile@Work-programma werden in 2014 afgetoetst in een nieuwe tevredenheidsenquête onder het personeel. De resultaten geven aan dat we op de goede weg zijn, met een significante verbetering in de algemene tevredenheid. Het spreekt voor zich dat dit geen eindpunt is. De nieuwe resultaten leidden tot nieuwe actieplannen, deze keer meer op maat van elke afdeling zelf.

Grafiek 13: Populatie ETAP

Grafiek 14: Personeelsverloop

Cijfers en tabellen

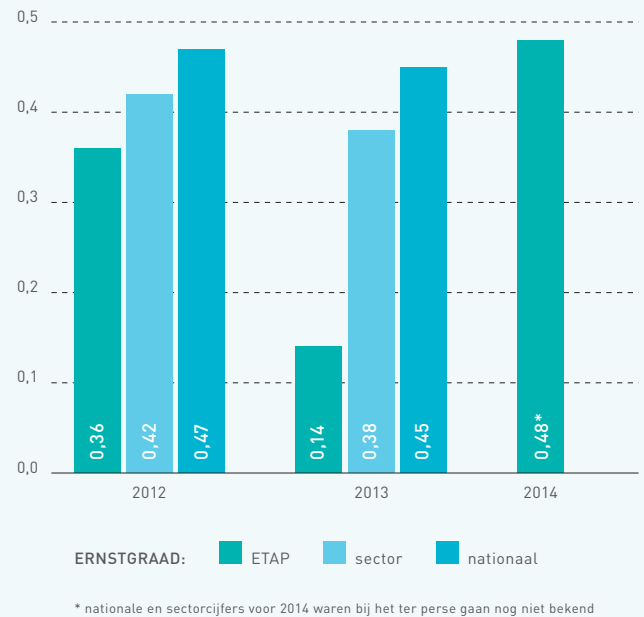
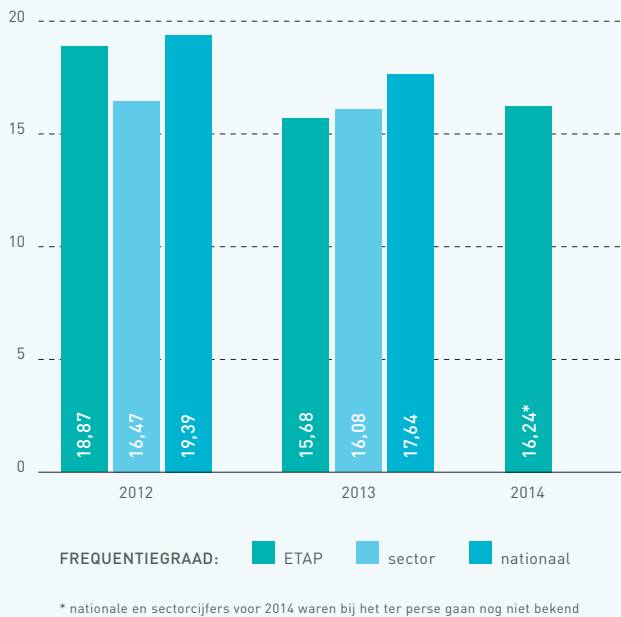
1. Personeelsbestand

In 2014 zijn er 477 medewerkers werkzaam bij de ETAP-groep, t.o.v. 498 in 2013 en 559 in 2012. In België is de verhouding arbeiders/bedienden ongeveer drie op twee. In de buitenlandse teams werken vrijwel uitsluitend commerciële medewerkers.

Door de aanhoudende onzekere marktomstandigheden bleef de strikte aanwervingsstop die was ingesteld in 2012 behouden. Vacatures werden intern ingevuld (met uitzondering van commerciële functies); medewerkers die het bedrijf verlieten, werden niet vervangen. Jammer genoeg volstond dit niet om de loonkosten voldoende onder controle te krijgen. Als bijkomende, uiterst pijnlijke maatregel, werden 26 medewerkers in België en 9 medewerkers in het buitenland ontslagen. Als gevolg zien we in 2013 een sterke daling in het personeelsbestand met 10,91 %. De verdere daling in 2014 is vooral te wijten aan natuurlijk verloop.

Daarnaast bleven ook andere begeleidende maatregelen van kracht: de interne flexibiliteit bij het invullen van vacatures en het herverdelen van taken, de mogelijkheden om minder te werken (tijdkrediet, verlof zonder wedde) en het tijdelijk stempelen bij bedienden.

Grafiek 15 en 16: Arbeidsongevallen ETAP (frequentie- en ernstgraad)

2. Veiligheid

ETAP besteedt veel aandacht aan de veiligheid op de werkvloer, en dat werpt zijn vruchten af. Zowel in 2013 als in 2014 waren er 7 arbeidsongevallen met verlet, t.o.v 10 in 2012 en 21 in 2011. Het gaat telkens om productiegebonden incidenten.

In grafiek 15 wordt de frequentiegraad aangegeven (aantal arbeidsongevallen x 1.000.000 gedeeld door aantal uren blootstelling). De ernst van een arbeidsongeval (*grafiek 16*) wordt berekend door het aantal verloren werkdagen te vermenigvuldigen met 1.000 en te delen door het aantal uren blootstelling. De sterke stijging in 2014 is te wijten aan één arbeidsongeval met een langdurige afwezigheid als gevolg.

De leden van het CPBW (Comité voor Preventie en Bescherming op het Werk) werken samen met de preventieadviseur jaaractieplannen uit om veiligheid onder de aandacht te brengen en het aantal arbeidsongevallen terug te dringen.

Zo werd in 2014 binnen Operations het Veiligheidskruis ingevoerd. Elke sectie kleurt dagelijks een vakje groen (dag zonder ongeval), geel (dag met ongeval zonder werkverlet) of rood (dag met ongeval met werkverlet). Doel is het thema veiligheid binnen elke afdeling zichtbaar te maken – en uiteraard zo vaak mogelijk een ongevalvrij, groen kruis te halen.

Een greep uit andere acties gedurende de voorbije twee jaren: regelmatige veiligheidsrondgangen in de afdelingen; toolboxes met veiligheidsthema's; themaborden in de productieafdelingen; updates van machinevoorschriften.

Grafiek 17: Ziekteverzuim ETAP, totaal percentage van te presteren uren

Grafiek 18: Opleidingsinspanning t.o.v. totaal aantal gepresteerde uren in %

3. Ziekteverzuim

In 2010 konden we het ziekteverzuim (afwezigheid door ziekte of privéongeval) terugdringen onder de 5%-grens en we hebben deze trend nadien verdergezet. In 2014 zien we wel een lichte stijging ten opzichte van 2013. Met 4,31 % zit ETAP hoe dan ook nog ruim onder het nationale gemiddelde van 6,3% (cijfers Securex).

Het kort verzuim (< 1 maand) blijft onder de grens van 2% (1,94%). Het lang verzuim (ziekte > 1 maand en < 1 jaar) steeg boven de 2% (2,37%). Deze cijfers liggen respectievelijk iets lager en iets hoger dan het nationale gemiddelde. De positieve trend in de stijging van het nulverzuim (percentage werknemers die een heel jaar niet afwezig waren wegens ziekte) werd in 2014 niet verdergezet. Het nulverzuim daalde licht van 45,6% naar 44,36%.

Het blijft de ambitie van ETAP om het ziekteverzuim structureel te verminderen. Daartoe werd al in 2008 in samenspraak met de sociale partners een transparant ziekteverzuimbeleid opgesteld: een protocol, informatie aan de medewerkers (mondeling en schriftelijk), een externe opleiding voor de leidinggeven-den, afspraken met betrekking tot medische controle, uitvoerige informatie op de Ondernemingsraad, het CPBW en de syndicale vergadering; en het gebruik van informatieborden.

Afspraken op het vlak van gezondheid en veiligheid worden enerzijds in de CAO's van de Paritaire Comités 111 en 209 gemaakt. Anderzijds worden in de onderneming bindende afspraken gemaakt in de Ondernemingsraad en/of het CPBW. Alle medewerkers zijn hierin vertegenwoordigd.

4. Opleiding

In de Belgische CAO 2013-2014 werd voor de arbeiders (paritair comité 111) en voor de bedienden (paritair comité 209) vastgelegd dat de opleidingsinspanningen verhoogd worden van 1,6% in 2013 tot 1,7% in 2014. Het percentage omvat het aandeel van opleiding in de totale arbeidstijd op jaarbasis. In 2013 bedroeg de opleidingsinspanning 1,73% voor de arbeiders en 2,62% voor de bedienden. In 2014 steeg

het percentage nog tot 2,01 % voor de arbeiders en 2,97 % voor de bedienden. Daarmee zitten we, net zoals de jaren ervoor, boven de nationaal afgesproken doelstelling.

De stijging is deels toe te schrijven aan het invoeren, vanaf 2013, van afdelingsvergaderingen en structureel teamoverleg in onze organisatie. Hierdoor zien we een sterke stijging van opleidingsuren in briefings en infosessies. Daarnaast blijft training on the job een belangrijk aandeel hebben in onze opleidingsinspanningen.

De opleidingsinspanning ten opzichte van de loonmassa bleef de afgelopen drie jaar nagenoeg stabiel: respectievelijk 2,61, 2,56 en 2,81 %.

5. Competentiemanagement

Afdeling na afdeling worden competenties en attitudes in kaart gebracht. In figuur 2 wordt het volledige beeld gegeven van de daaruit voortvloeiende opleiding.

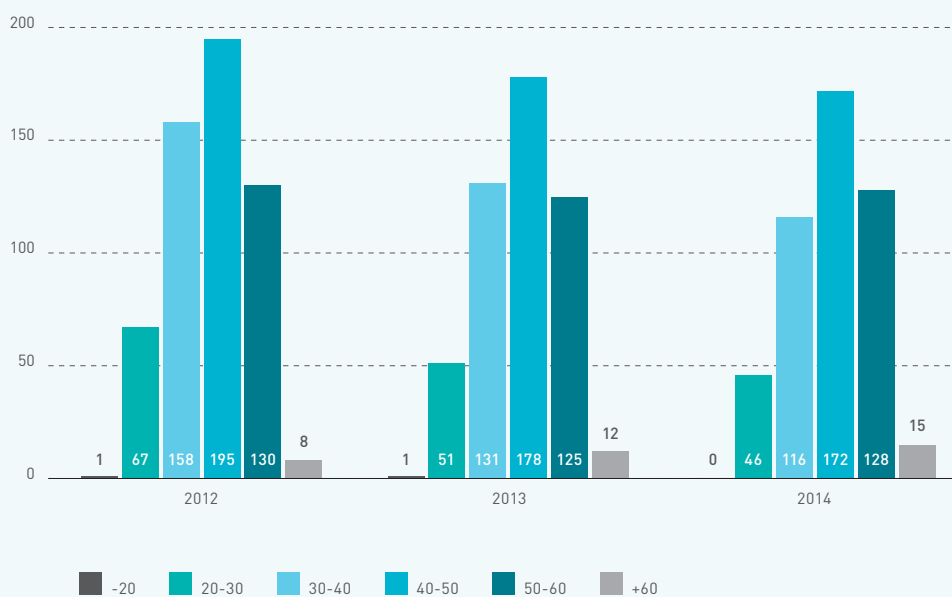
In 2013 werden de bestaande basisopleidingen in de verschillende productieafdelingen geactualiseerd en op elkaar afgestemd. Een goede startopleiding is erg belangrijk om de kennis en betrokkenheid van elke medewerker van bij het begin van de loopbaan op een juist niveau te brengen. Een basisopleiding bestaat uit een startopleiding in de eigen afdeling (twee weken) en twee gezamenlijke opleidingssessies rond meer algemene ETAP-gerelateerde onderwerpen, aangevuld met een informatiebrochure. We sluiten iedere basisopleiding af met een evaluatie na de proefperiode.

Om te kunnen beantwoorden aan specifieke, persoonsgebonden opleidings- of ontwikkelingsbehoeften, voorziet ETAP sinds 2014 in een persoonlijk ontwikkelingsplan (POP) op maat van de werknemer. Dit is een structurele manier om een medewerker te helpen bepalen op welke gebieden de werknemer zich verder wil ontwikkelen. Het initiatief hiervoor gaat uit van de werkgever; hij of zij krijgt een leidinggevende toegewezen als coach en mentor.

Figuur 2: Competentiemanagement en training

OPERATIONS	PRODUCT-ONTWIKKELING	VESTIGINGEN VERKOOP	GEMEENSCHAPPELIJKE DIENSTEN
Standaardopleiding arbeiders	Basic Training Sales – Initial training	Basic Training Sales – Initial training	Training op maat
Transportmiddelen	Technische training op maat	Basic Training Sales – In depth training	Persoonlijk ontwikkelingsplan (POP)
Elektriciteit	Maandelijkse training	Launches van producten	
Veiligheid	Productontwikkeling	Nieuwe demo's	
Training teamcoördinatoren	Elektronica voor teknaars	Opleiding lighting engineers	
Leiderschap sectiehoofden	Transversaal samenwerken	Persoonlijk ontwikkelingsplan (POP)	
Transversaal samenwerken	Persoonlijk ontwikkelingsplan (POP)		
Persoonlijk ontwikkelingsplan (POP)			

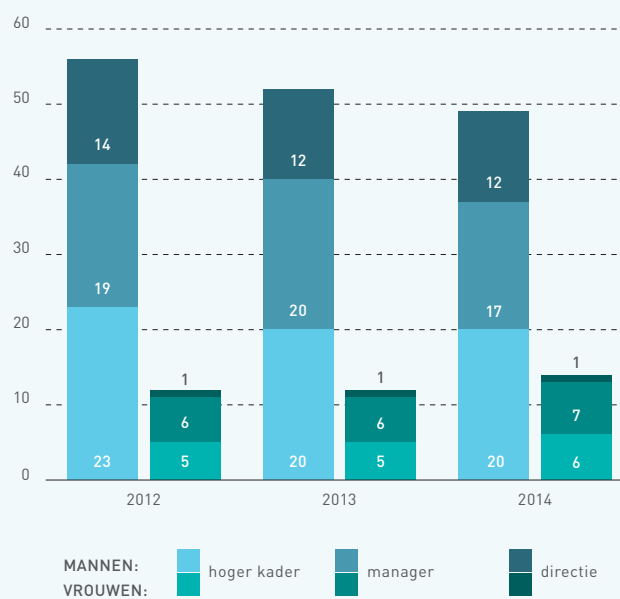
Grafiek 19: Leeftijdverdeling werknemers ETAP

Grafiek 20: Verdeling man/vrouw

Grafiek 21: Verdeling man/vrouw - hoger kader/management/directie

ETAP hanteert het systeem van functionerings- of evaluatiegesprekken doorheen de organisatie. Hierbij tracht ETAP de effectieve functionering van de organisatie te verbeteren, een goede sociale omgang tussen de medewerkers te bewerkstelligen en de ontwikkelingsmogelijkheden van onze medewerkers te bevorderen.

Drie elementen staan daarbij centraal:

- het werkproces: aandacht voor de taken en de concrete taakuitvoering
- het sociale proces: de samenwerking, werksfeer en werkomstandigheden
- het ontwikkelingsproces: afspraken m.b.t. opleiding, groei en langetermijnontwikkeling, het opstellen van nieuwe doelstellingen.

6. *Diversiteit*

ETAP staat expliciet open voor alle culturen en leeftijdsgroepen en hanteert een code van non-discriminatie. Als basis hiervoor dient het Diversiteitsplan uit 2008, dat werd opgesteld in samenwerking met Resoc-Antwerpen. Eind 2014 werkten bij ETAP nv 1,7 % niet-EU burgers. In 2010 was dat nog 2,7 %. Gezien de daling in het totaal personeelsbestand, betekent dit in absolute getallen een nog sterkere achteruitgang. Die dalende trend is grotendeels te verklaren door de beperkte instroom aan kandidaten vanuit deze doelgroep en enkele uitdiensttredingen in de huidige werknemersgroep. Wil men in de toekomst deze groepen sterker bereiken en zodoende het aanbod aan kandidaten vergroten, dan zullen specifieke rekruteringsacties noodzakelijk zijn. ETAP houdt op het gebied van aanwerving wel vast aan het principe 'geen positieve discriminatie'.

7. *50-plus beleid*

In 2014 bedraagt het totaal aantal medewerkers van vijftig jaar of ouder zo'n 30,8% van de populatie. Bij de arbeiders zien we een stijging van vijftigplussers, bij de bedienden daarentegen een daling (te wijten aan natuurlijk verloop).

Gezien de wettelijke verhoging van de pensioenleeftijd zal het percentage aan vijftigplussers bij ETAP de komende jaren ongetwijfeld blijven stijgen. Los van de wetgeving rond langer werken (CAO 104) die de werkgever verplicht tot het ontwikkelen van een actieplan, treden we bij ETAP ook daadwerkelijk in dialoog met onze vijftigplussers. In een gesprek tussen HR management en de betrokken werknemers werden een aantal thema's behandeld die centraal staan in langer werken: ergonomie, kennisoverdracht, samenwerking tussen leeftijdsgroepen... Hieruit werden verschillende aanbevelingen aan de directie weerhouden, die waar mogelijk worden meegenomen in concrete acties rond CAO 104. Voor het luik ergonomie hebben we het externe bureau IDEWE ingeschakeld.

7 DIALOOG MET STAKEHOLDERS

UITGELICHT | VERANKERD IN MALLE

Sinds ETAP zijn hoofdzetel in Malle vestigde, hebben we ons bewust ingebed in het sociaal-economische weefsel van de gemeente. Als lid van de vzw Bedrijvenpark Malle werkt ETAP mee aan initiatieven om de kwaliteit en de duurzaamheid van het Bedrijvenpark te bevorderen, zowel op economisch, sociaal als ecologisch vlak. Als lid van de beheerraad is onze personeelsdirecteur mee verantwoordelijk voor het organiseren van netwerkmomenten tussen de verschillende bedrijven in Malle. Thema's in 2013-2014 waren onder meer eco-mobiliteit en afvalverwerking.

Communicatie met onze klanten, leveranciers, medewerkers en aandeelhouders is voor ETAP belangrijk, ook in de context van duurzaamheid.

Daarom overleggen we regelmatig met onze stakeholders. Ook in de aanloop van de publicatie van een nieuw duurzaamheidsrapport horen we graag de inzichten van mensen die iets verder van het bedrijf of zijn leiding afstaan.

Op 30 september 2015 nodigden we in onze vestiging in Malle een grote leverancier, een klant, familiale aandeelhouders en vertegenwoordigers van de vakbond uit voor een open gesprek over de duurzaamheidsaanpak van ETAP. Alle deelnemers waren het erover eens dat ETAP zijn inspanningen op het vlak van duurzaamheid moet verderzetten. De langetermijndoelstellingen, die we dit keer voor de eerste keer publiceren, zijn een belangrijk pluspunt.

Zeker op het vlak van mobiliteit is er nog verbetering mogelijk. ETAP zou volgens de stakeholders zeker baat hebben bij een duidelijke, geïntegreerde mobiliteitsaanpak, waarbij het woon-werkverkeer met de fiets nog meer wordt gestimuleerd. Een suggestie waar we in de mate van het mogelijke zeker rekening zullen houden.

Een aantal deelnemers vonden ook dat het rapport nog iets te veel een opsomming is van cijfers en grafieken. Ze hadden graag een levendiger beeld gekregen van ETAP en zijn werknemers. Ook deze opmerking nemen we mee voor het volgende duurzaamheidsverslag.

Leveranciers. Circa 20% van onze inkoopartikelen worden gekocht bij bedrijven die hun eigen duurzaamheidsbeleid hebben. Sedert 2010 vraagt de aankoopdienst onze leveranciers als deel van onze aankooppolitiek een duurzaamheid scorecard in te vullen. Bij het evalueren en toekennen van de aankoopcontracten wordt het resultaat hiervan in rekening gebracht.

Aandeelhouders. De familiale aandeelhouders worden vertegenwoordigd in de raad van bestuur. Frequent overleg zorgt voor een goede relatie. Een verslag, over uiteenlopende onderwerpen, wordt 6 maal per jaar aan de raad van bestuur voorgelegd. Ook het strategisch plan van de onderneming wordt uitvoerig besproken in de raad van bestuur.

Vakbonden. ETAP kiest voor een goed overlegmodel met de sociale partners. In de organisatie is er een Ondernemingsraad en een CPBW. Twee- of driewekelijks is er syndicaal overleg met respectievelijk de arbeiders- en bediendenvertegenwoordiging. De personeelsverantwoordelijken zijn een direct aanspreekpunt in het dagelijkse informele overleg.

Overheid. Naast de bovenstaande federaties waarin ETAP is vertegenwoordigd, zijn er ook relaties met de lokale en de provinciale overheid. Voor speciale gelegenheden worden de provincie- en de gemeenteraad uitgenodigd.

Omwonenden. ETAP heeft van bij aanvang een bewust inplantingsbeleid gevoerd op de eigen terreinen, zodat de meeste woningen rondom het bedrijventerrein zich op voldoende afstand van de ETAP-hoofdzetel (productie) bevinden. Daarnaast is de personeelsdirecteur lid van de Gemeentelijke Werkgroep bedrijventerrein Malle. Het bedrijf doet af en toe mee met 'Open Bedrijvendag' en is dan open voor iedereen die interesse heeft voor onze ontwikkeling, productie en producten.

Federaties. De voorzitter van de raad van bestuur van ETAP is tevens voorzitter van AGORIA (federatie van de technologische industrie), lid van de algemene vergadering van VOKA-VEV en van het Directiecomité van het VBO (Vereniging van Belgische Ondernemingen). De personeelsdirecteur is lid van het Sociaal Regionaal Comité van AGORIA, lid van de Adviesraad van FTMA en VIBAM (opleidingsfondsen van AGORIA).

Medewerkers leveren inspraak via de ondernemingsraad, CPBW en via informeel overleg. ETAP communiceert op vele manieren met deze belangrijke groep van stakeholders; bijvoorbeeld via de wekelijkse nieuwsbrief, kwartaalmagazines, een ETAP-feest, de open-deurdagen en een stand aan de ETAP-ingang die de nieuwste ontwikkelingen toont. Met regelmaat organiseren we een tevredenheidsenquête bij onze medewerkers. We werken hier met een externe firma, wat de mogelijkheid geeft tot benchmarking. Aan de hand van de resultaten worden er zowel op bedrijfs- als afdelingsniveau actieplannen opgesteld.

Klanten. Dit zijn hoofdzakelijk installateurs, architecten, bouwheren, studiebureaus, enz. ETAP richt zich op het marktsegment met hoge toegevoegde waarde (energiezuinig, makkelijk te installeren en te onderhouden, duurzaam, veilig,...). ETAP communiceert met zijn klanten via vertegenwoordigers, bezoeken aan het Lichtpaviljoen, een demonstratiegebouw, advertenties in vakbladen, brochures, mailings, cursussen, voordrachten en vakbeurzen.

UITGELICHT | LICHT ZONDER GRENZEN

Als het om duurzame verlichting gaat, durft ETAP al eens de grens oversteken. In 2014 nam ETAP een participatie in Energy Kiosks CVBA, een organisatie van de vzw Solar zonder Grenzen die zonnekiosken installeert in een aantal West-Afrikaanse landen (onder meer Togo). In een zonnekiosk kunnen bewoners goedkoop ledlampen huren en diezelfde lampen ook opladen met zonne-energie. Energy Kiosks levert betaalbare en kwalitatieve verlichting in regio's zonder algemene nutsvoorzieningen, waar de bevolking doorgaans aangewezen is op ongezonde olielampen. De productie van de lamp en de uitbating van de zonnekiosken stimuleert bovendien de lokale tewerkstelling. ETAP-ingenieurs werken actief mee aan de ontwikkeling en update van deze ledlamp.

De ETAP-aandeelhouders zijn er van overtuigd dat grote contrasten in ontwikkeling en welvaart in de wereld op termijn nefast zijn voor iedereen, ook voor ondernemers in het westen. Daarom verleent ETAP zijn steun aan relevante projecten, zowel financieel als op andere manieren.

Om deze visie structuur te geven richtten de aandeelhouders in 1990 de Stichting Gillès op. Deze stichting krijgt jaarlijks 1 procent van de winst vóór belastingen van de ETAP-Groep. Daarnaast kan de stichting putten uit de opbrengsten van een Fonds en uit giften van derden. Het jaarlijkse budget bedraagt hierdoor zo'n 300.000 euro. De Stichting Gillès financiert – veelal kleinschalige – projecten in de Derde Wereld die de autonomie van de lokale bevolking op lange termijn verhogen. In bredere zin toetst ETAP alle projecten die het steunt aan de duurzaamheidsfilosofie van het bedrijf: een bekommernis voor duurzaamheid, continuïteit en betrouwbare structuren. In 2013-2014 ging het onder meer over de volgende projecten:

Sms4Light. Met deze actie van Solar zonder Grenzen (zie ook blz. 34) konden bedrijven een dorp in Togo verlichten. Per sms werd 1 huis verlicht; 2000 sms'jes volstonden om een zonnekiosk te installeren. Door middel van een interne en externe campagne werden personeel en klanten opgeroepen om aan deze actie mee te doen. Met de opbrengst van de ETAP-sponsoractie installeerde Solar zonder Grenzen een zonnekiosk in Yometsin.

Fair Trade. Sinds 2009 schenkt ETAP in het restaurant, de personeelskantine en de kantoren Fair Trade koffie.

Prijzenpolitiek ngo's. De voorbije jaren kende ETAP een korting toe in een aantal verlichtingsprojecten voor ngo's. De beslissingsbevoegdheid om dit te doen ligt bij de directie en wordt per project bekeken.

Technogirls. Dit initiatief van Agoria en AP Hogeschool Antwerpen wil technologisch onderwijs promoten door kinderen in bedrijven zelf kennis te laten maken met technologie. Meer concreet willen ze ook meisjes warm maken voor technologiestudies, om zo de genderkloof te helpen dichten. Zowel in 2013 als in 2014 konden 20 meisjes uit het vijfde en zesde leerjaar een dag hun technologisch talent ontdekken bij ETAP.

Lopen voor Welzijnszorg. Zowel in 2013 als 2014 steunde ETAP de acties van Welzijnszorg tijdens de 10 Miles van Antwerpen. Onder het motto 'Zet je benen in voor de armen' lieten sportievelingen die in naam van ETAP meeliepen, zich sponsoren voor Welzijnszorg.

MANDATEN BESTUURDERS

ETAP levert verder een belangrijke maatschappelijke bijdrage via zijn aandeelhouders, bestuurders (Christ'l en Anne-Marie Joris, Jean De Cannière) en directie (Johan Segers, Pascal De Langhe, Chris Van Bellegem, Gustav Knoll en Judith Keirsmakers).

Mandaten in non-profit ten kosteloze titel uitgevoerd

- Christ'l Joris is gemeenschapsvoorzitter van Rode Kruis-Vlaanderen, ondervoorzitter van de Wolkammerij nv (sociaal incubatiecentrum) en voorzitter van de Stichting Gillès. Daarnaast is ze voorzitter van het Fonds Manickam, beheerd door de Koning Boudewijnstichting.
- Anne-Marie Joris en Jean De Cannière zijn bestuurders in de Stichting Gillès.
- Anne-Marie Joris is bestuurder bij Fairtrade Belgium (voorheen Max Havelaar).

ETAP is ook actief in werkgeverskringen om een correcte vertegenwoordiging mee te bewerkstelligen voor de bedrijven en om onze missie in deze fora uit te dragen.

- Christ'l Joris is voorzitter van Agoria en lid van het directiecomité van het VBO.
- Anne-Marie Joris is lid van het sociaal comité van Agoria en lid van het adviescomité Agoria Antwerpen-Limburg.
- Johan Segers is lid van de Executive Board van Lighting Europe, dat de Europese verlichtingssector vertegenwoordigt.

- Pascal De Langhe is lid van de raad van bestuur van Lightrec (deel van Recupel) en van het BIV (Belgisch Instituut voor Verlichting).
- Judith Keirsmakers is lid van de raad van bestuur van de NVFN (Nederlandse Vereniging voor Noodverlichting) en Lightrec in Nederland. Tevens is zij lid van SOLG (Stichting Onderzoek Licht en Gezondheid) en NLA (Nederlandse Lichtassociatie).
- Chris Van Bellegem is lid van het Sociaal Regionaal Comité van Agoria, en lid van de Adviesraad van FTMA en VIBAM (opleidingsfondsen van Agoria).
- Gustav Knoll zetelt in de adviesraad van ANTTEC (opleidingscentrum van de technologische industrie).

Andere mandaten

- Christ'l Joris is tot januari 2015 voorzitter van Flanders Investment & Trade, censor bij de Nationale Bank van België en bestuurslid bij GIMV.
- Anne-Marie Joris is bestuurslid bij Flanders Synergy, welke tot doel heeft organisaties te helpen groeien naar een innovatieve arbeidsorganisatie. Daarnaast is ze lid van de raad van bestuur van Uitgeverij Averbode.

UITGELICHT | ZUINIG MET WATER

Streven naar energiezuinigheid stopt voor ETAP niet bij verlichting. Ook met andere energiebronnen proberen we duurzaam om te springen. De Vlaamse regering kondigde in 2015 aan om strenger toe te zien op het waterverbruik van bedrijven bij het toekennen van vergunningen. ETAP heeft hier niet op gewacht om drastisch te besparen in zijn waterverbruik. Mede door het stilleggen van de elektro-coating installatie (schilderen van armaturen door middel van elektroforese) is het verbruik van zowel leidingwater als grondwater voor het productieproces met meer dan 90 procent gedaald. Bovendien is de verontreiniging van het water dat wel nog gebruikt wordt in onze bedrijfsprocessen zo miniem dat we in 2014 toestemming kregen de waterzuiveringsinstallatie stop te zetten en rechtstreeks te lozen in de riolering.

Aandacht voor het leefmilieu is een constante in onze onderneming. Zowel in de productieorganisatie, in de ontwikkeling van onze producten als in het gedrag van onze organisatie en onze medewerkers streven we naar een zo laag mogelijke impact op het milieu. In 2013 en 2014 uitte zich dit onder meer in volgende acties.

Bodemsanering

In 2014 startte ETAP met het wegwerken van een historische grondwaterverontreiniging. De verontreiniging (met solventen) wordt aangepakt met verschillende types lactaten, die de biologische afbraak van de vervuiling door de aanwezige bacteriën moeten versnellen. Aangezien de verontreinigde grond zich onder een productiehal bevindt, werden injectiefilters geplaatst onder de vloer. Metingen wijzen uit dat sinds de operatie startte de concentratie van vervuilende stoffen volgens planning is afgenomen.

Nieuwe PUR-machine

De nieuwe PUR-machine, waar dichtingsmateriaal wordt aangebracht in een aantal industriële armaturen, gebruikt een reinigingsmiddel dat een pak milieuvriendelijker is dan de oude. De nieuwe machine werd in 2013 in gebruik genomen.

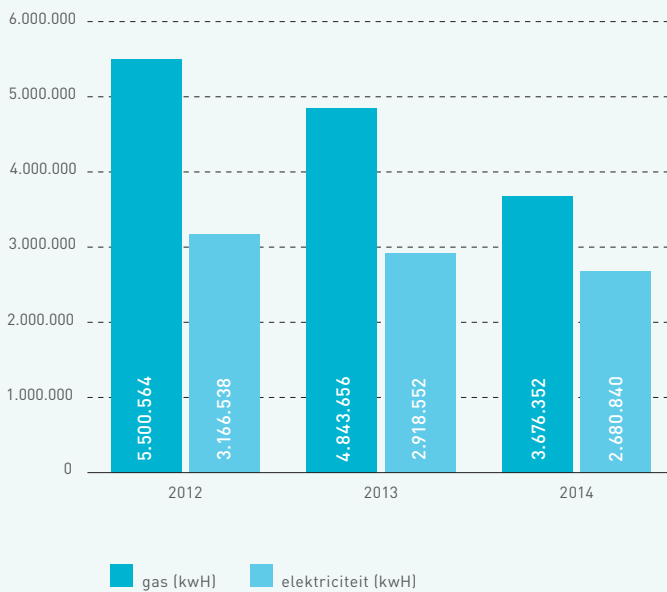
Iedereen sorteert

In 2014 hebben we de individuele vuilbakjes aan de bureaus weggenomen en op een aantal vaste plaatsen afvalpunten geïnstalleerd met drie aparte vuilbakken: PMD, GFT en restafval. Ook in de personeelsrefter wordt GFT apart verzameld. Op verschillende plaatsen in het bedrijf zijn verzamelpunten voorzien voor papier en karton en voor drankblikjes. Met deze maatregelen willen we de afvalstromen binnen het bedrijf beter beheren en waar mogelijk beperken.

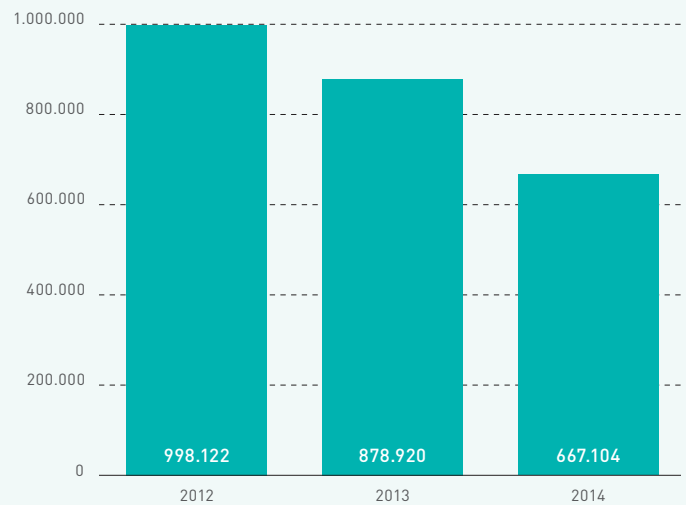
Energy Saving Pioneers

ETAP stond in 2014 mee aan de wieg van Energy Saving Pioneers, een coalitie van voorlopers in energiebesparing, gefaciliteerd door Bond Beter Leefmilieu. De groep bestaat uit bedrijven, lokale besturen, middenveldorganisaties en de milieubeweging. De coalitie ijvert voor een ambitieus Belgisch energiebesparingsbeleid.

Grafiek 22: Energieverbruik voor gas en elektriciteit

Grafiek 23: CO₂-emissies

Milieubeleidsverklaring

De productie van de ETAP-groep is, met uitzondering van een beperkte eindmontageafdeling in Frankrijk, volledig gecentraliseerd in de fabriek in Malle. De productiestroom is onderverdeeld in plaatbewerking, oppervlaktebehandeling, montage, productie elektronica-componenten en verpakking.

Conform de missie verbindt ETAP zich ertoe om voortdurend beter te presteren met betrekking tot de vrijwaring van ons leefmilieu. Niet enkel in de ontwikkeling van onze eindproducten, maar ook in de productieprocessen en het gedrag binnen onze organisatie proberen we de impact op het milieu te minimaliseren. Dit engagement hebben we verwoord in een milieubeleidsverklaring.

MILIEUBELEID ETAP

Wij verbinden ons ertoe de milieuwetgeving strikt na te leven en om voortdurend beter te presteren met betrekking tot de vrijwaring van ons leefmilieu. We willen dit engagement waarmaken in een driesporenbeleid:

Een eerste spoor is onze **productie-organisatie**:

- We willen de milieu-effecten van onze productieprocessen kennen, en ze door een gepaste registratie systematisch opvolgen.

Een tweede spoor zijn onze **producten**:

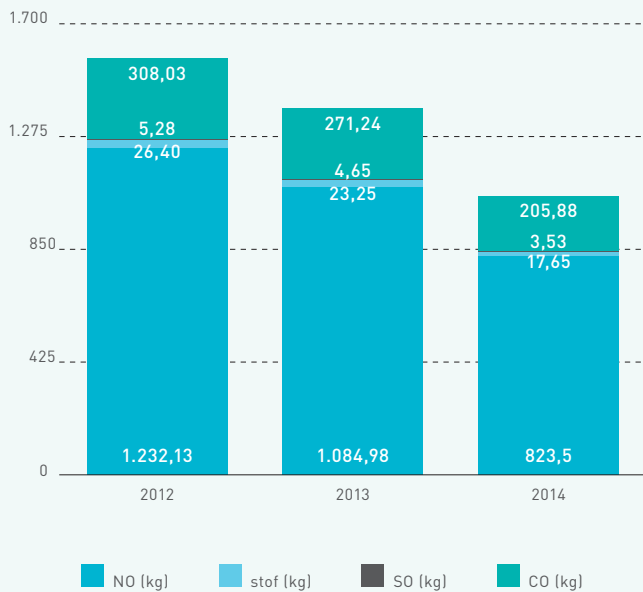
- Wij willen de verlichtingswensen van onze klanten steeds invullen in met het laagst mogelijk energieverbruik.
- Wij willen actief meewerken aan het opzetten van systemen voor recyclage van producten die einde levensduur zijn.
- We willen om de 3 jaar een levenscyclusanalyse van een nieuw product uitvoeren teneinde de milieu-impact van het product te kennen over de totale levensduur. De resultaten van deze analyse zijn een input voor de ontwikkelingsstrategie.

Een derde spoor is het **gedrag van onze organisatie en van onze medewerkers**:

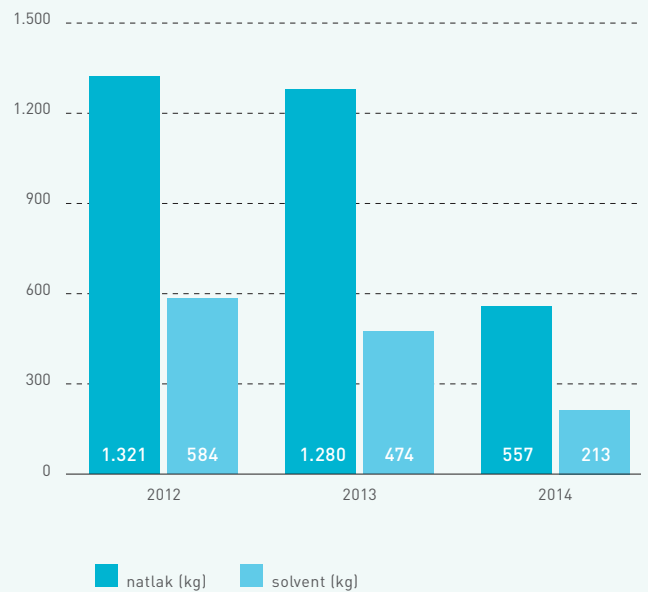
- Wij willen onze CO₂-voetafdruk kennen en verkleinen.
- We streven ernaar op een verantwoorde manier om te gaan met materialen, energie en water.
- We willen onze eigen afvalstromen beheersen met het oog op een maximaal hergebruik.
- We willen onze medewerkers een passende bijscholing geven om hun taken optimaal te kunnen uitvoeren zodat onze beleidsdoelstellingen gehaald worden.

Wij meten onze prestaties m.b.t. de realisatie van dit beleid, en wij analyseren jaarlijks de mogelijkheden om ze te verbeteren. Hierbij leggen we milieudoelstellingen vast en nemen we de acties om deze doelstellingen te bereiken.

Grafiek 24: Andere dan CO₂-emissies

Grafiek 25: Verbruik van solventen

Cijfers en tabellen

Energie en emissies

ETAP gebruikt **aardgas** voor de verwarming van de gebouwen en de verschillende lakovens. Door de sluiting van de elektro-coating-installatie (zie blz. 36) is een belangrijke gebruiker van aardgas weggevallen (verwarming voorbehandelingsbaden en verwarming oven). Dat de daling nog sterker is dan gebudgetteerd heeft ook met weersomstandigheden te maken, vooral het zachte voorjaar van 2014.

Voor **elektriciteit** maakt ETAP sinds 2010 gebruik van 100% hernieuwbare stroom van waterkrachtcentrales. Ook de daling van het elektriciteitsverbruik is deels te danken aan de sluiting van de EC-installatie, meer bepaald aan het stopzetten van de pompen van het verfbad.

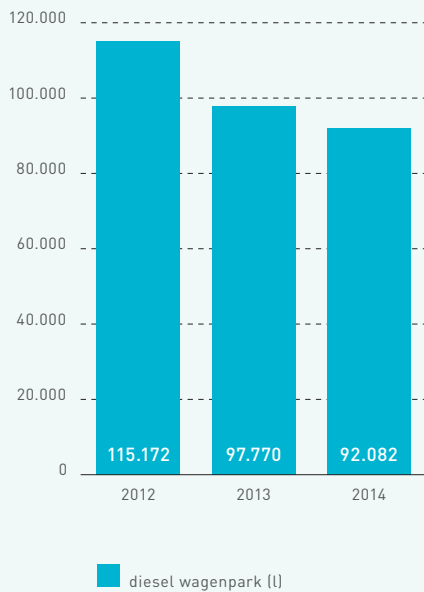
Voor de koeling van de kantoren in de zomer en de verwarming in de winter maakt ETAP gebruik van een koude-warmteopslaginstallatie (KWO). Daardoor besparen we ongeveer 400 Mwh gas en 120 Mwh elektriciteit per jaar. Door de integratie van een warmtepomp in het HVAC-systeem in het voorjaar van 2013 wordt deze KWO nog beter benut, waardoor het verbruik verder daalt (nog eens 400 Mwh gas per jaar).

De daling van de **emissies** (koolstofdioxide en andere) zijn uiteraard een rechtstreeks gevolg van het afgenomen gasverbruik.

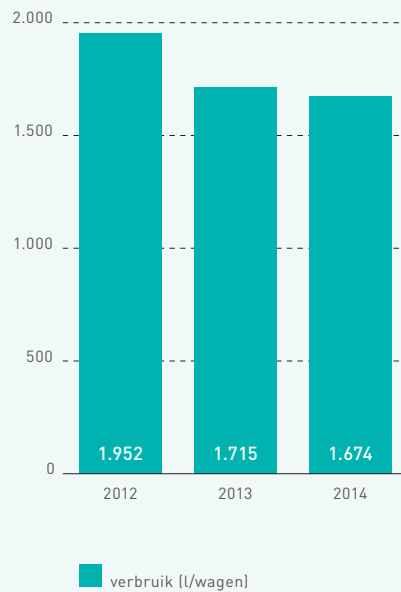
Het is de ambitie van ETAP om het energieverbruik ook in de komende jaren nog te doen dalen (zie pag. 13). Een nauwkeurige energieaudit in 2015 zal het vertrekpunt zijn om becijferde doelen te stellen en verdere acties uit te werken.

Wat betreft het verbruik van **solventen** (grafiek 25): alle nieuwe producten worden sowieso gepoederlakt, waardoor het natlakverbruik verder blijft dalen. De uitstoot van vluchtige organische stoffen zit ver onder de drempelwaarde voor meet- en rapporteringsverplichting aan de overheid. De poederlak kan aanleiding geven tot uitstoot van stof, maar dit wordt geminimaliseerd door het geïnstalleerde recuperatiesysteem en de luchtfilters.

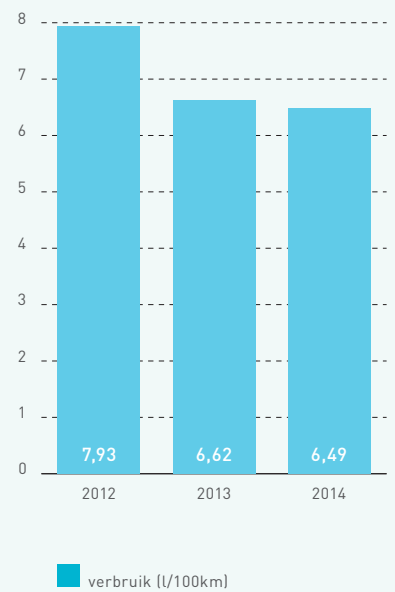
Grafiek 26: Verbruik van het wagenpark

Grafiek 27: Energieverbruik van het wagenpark

Grafiek 28: Relatief energieverbruik van het wagenpark

Het transport van grondstoffen voor productie en van producten naar klanten gebeurt met vrachtwagens. Voor de Verenigde Arabische Emiraten gebeurt het vervoer per boot en vliegtuig.

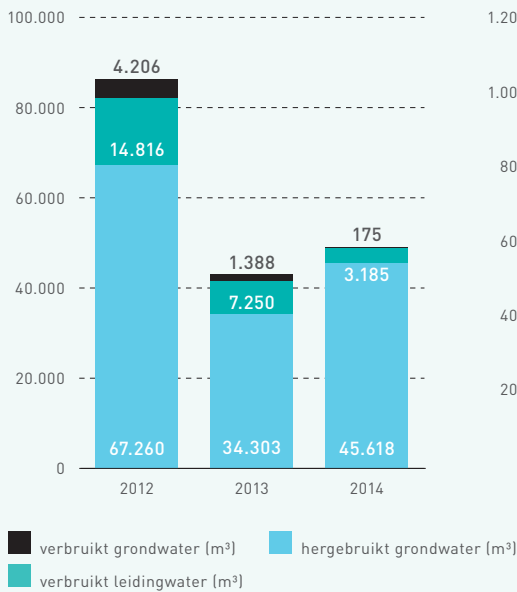
Wat betreft het woon-werkverkeer (vestiging Malle) leert de driejaarlijkse mobiliteitsenquête in 2014 ons dat 275 werknemers (77 %) met de auto naar het werk komt. 5 procent daarvan neemt altijd of regelmatig een collega mee. 72 medewerkers (20 %) komen regelmatig met de fiets. Het openbaar vervoer (6 personen) en de bromfiets of motorfiets (2 personen) worden in beperkte mate gebruikt. Drie werknemers komen elke dag te voet naar het werk.

In 2013 werd de fietsenstalling op het bedrijfsterrein van ETAP afgesloten met een hekkenpoort met toegangscontrole met badges. Ook een bewakingscamera draagt bij tot de veiligheid. Onze fietsende werknemers kunnen bovendien gebruik maken van douches.

Ook bij onze firmawagens hebben we aandacht voor duurzaamheidsaspecten. Begin 2013 hebben we de norm voor CO₂-uitstoot andermaal verlaagd voor alle nieuwe wagens. Voor personenwagens is de CO₂-limiet nu 120 g/km (vroeger 135 g/km); voor monovolumes is dat 130 g/km (vroeger 160 g/km). Met onze leasemaatschappij hebben we een op maat gemaakte overeenkomst die ons feedback geeft over ons rijgedrag. We hechten er belang aan dat verplaatsingen van meerdere medewerkers naar dezelfde bestemming zo veel mogelijk gemeenschappelijk gebeuren, met vier personen per wagen (bv. verplaatsingen naar beurzen). We stimuleren onze medewerkers om het openbaar vervoer te gebruiken voor verplaatsingen waarbij het gebruik van de wagen minder aangewezen is.

Dat deze maatregelen lonen zien we in grafieken 26, 27 en 28. De globale daling van het verbruik is weliswaar deels te verklaren door een daling van het wagenpark. De relatieve daling (verbruik per wagen en verbruik per 100 liter) is te danken aan de strengere regels en de sensibilisering van de werknemers.

Grafiek 29: Totale waterverbruik

Grafiek 30 en 31: Verbruik van materiaal en grondstoffen

Water

Door het stopzetten van de EC-installatie (zie ook blz. 36) is het verbruik van leidingwater spectaculair gedaald van bijna 15.000 m³ in 2012 tot 3.000 m³ in 2014. Het gaat bijna uitsluitend nog om sanitair verbruik. De minieme volumes procesafvalwater mogen zonder interne zuivering geloosd worden in het riool. Voorheen werden deze na zuivering geloosd in het oppervlaktewater.

Ook de daling van het grondwaterverbruik is te wijten aan de stopzetting van de EC-installatie (koeling van de verf). De putten voor grondwaterwinning zijn intussen ook gesaneerd. Het grondwater dat nog verbruikt wordt is de spui van de koude-warmteopslaginstallatie (kwo).

Hergebruikt grondwater wordt ingezet voor de kwo. De daling in 2013 is te wijten aan het tijdelijk stilleggen van deze installatie voor aanpassingen aan de warmtepomp; om de installatie nog energiezuiniger te maken.

Het verder terugdringen van het waterverbruik blijft een belangrijk punt. Vanaf 2013 hebben we debietmeters geplaatst om de waterbalans in het hele bedrijf nauwkeuring te registreren. Dit moet leiden tot nieuwe, becijferde doelstellingen.

Materiaal en grondstoffen

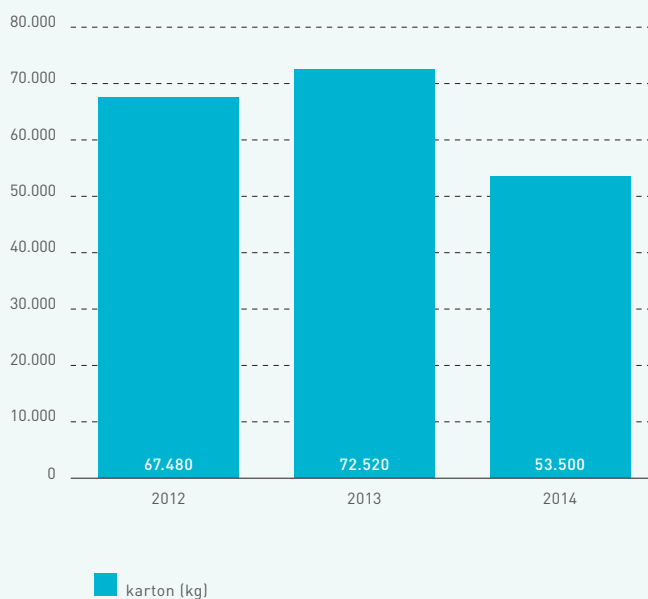
Staalplaat, aluminium en verf blijven de belangrijkste grondstoffen in onze productieprocessen. Door de transformatie naar ledverlichting zien we wel een verschuiving naar meer elektronische componenten. Daardoor daalt het aandeel van aluminium (reflectoren). Ook de mindere verkoop omwille van de economische omstandigheden heeft uiteraard een invloed op het verbruik.

Alle nieuwe producten worden geschilderd met poederlak (stopzetting EC), waardoor het verbruik van poederlak zowel in 2013 als in 2014 gestegen is.

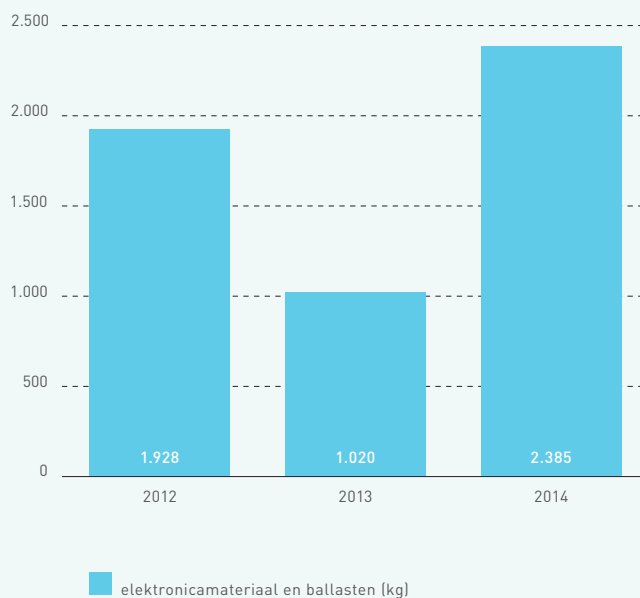
Grafiek 32: Staal- en aluminiumafval

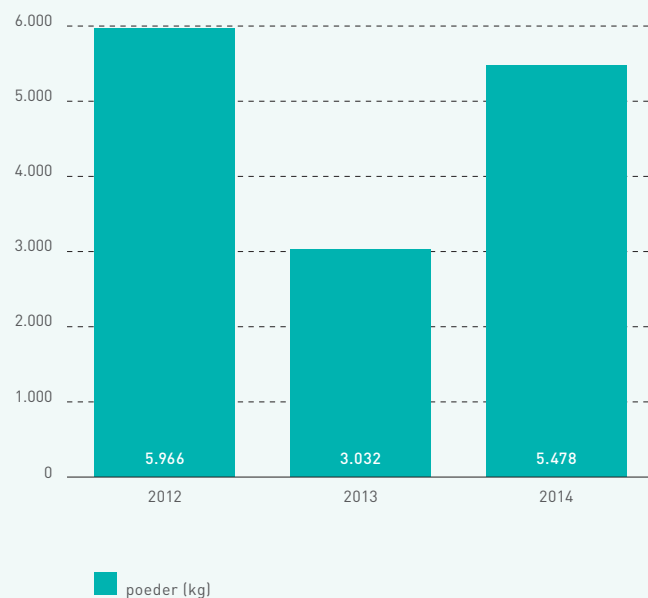
Grafiek 33: Kartonafval

Grafiek 34: Elektronica-afval

Grafiek 35: Poederafval

Afval

De productie van verlichtingsarmaturen genereert voornamelijk staal- en aluminiumafval, alsook verpakkingsafval in de vorm van karton en plastic. Alle afval wordt gesorteerd in een 50-tal verschillende fracties en opgehaald en behandeld door erkende verwerkers.

Bij de ontwikkeling en de introductie van nieuwe producten wordt er zo veel mogelijk naar gestreefd om in de verschillende afdelingen een productie- en logistieke methode toe te passen met een zo klein mogelijke hoeveelheid afval, om zo aan afvalpreventie te doen. Een voorbeeld daarvan is de palletverpakking bij grotere orders. Daarbij zijn de armaturen niet volledig individueel verpakt, maar in pakket, wat de hoeveelheid verpakkingsafval drastisch verkleint. De manier waarop ETAP zijn afval sorteert resulteert trouwens in een CO₂-besparing van 294 ton per jaar.

De verhoging van de efficiëntie van metaalverbruik blijft een belangrijk aandachtspunt. Het afval in staal en aluminium daalt niet alleen in absolute cijfers (*grafiek 32*), maar ook procentueel. Voor staal was er een vermindering met bijna 4 procent tussen 2012 en 2014; voor aluminium is dat 5 procent. Om het schrootafval verder terug te dringen is een zogenaamd 'scrap-team' opgericht. Per productiecel wordt wekelijks het afval gewogen en opgevolgd. Belangrijke aandachtspunten zijn: het vermijden van overproductie; een gedetailleerde kwaliteitsopvolging en terugkoppeling van kwaliteitsproblemen naar aankoop.

De stijging in de hoeveelheid elektronica-afval is een rechtstreeks gevolg van het toenemend aandeel van elektronica (printplaten, ballasten, ledcomponenten...) Omdat voor nieuwe producten enkel nog poederlak wordt gebruikt, is ook de hoeveelheid poederafval toegenomen.

Om de materiaalstromen binnen het productieproces nauwkeuriger in kaart te brengen, werden we bijgestaan door Sirris, het onderzoekscentrum van de technologische industrie. Concreet ging het om een inventaris van alle materialen die we aankopen en van de afvalstromen die ons bedrijf verlaten. Het doel was om in kaart te brengen hoe we de hoeveelheid afval kunnen verminderen en het aandeel van recyclage in de materiaalstroom kunnen verhogen.

Geluid en trillingen

Geluid en trillingen worden voornamelijk gegenereerd door ventilatoren, pompen en persen, alsook door het interne en externe transport van goederen. Door een regelmatige preventieve controle van de motoren, pompen en ventilatoren van machines en installaties, wordt hun levensduur geoptimaliseerd en wordt de milieu-impact door trillingen en geluid onder controle gehouden. Voor de interne transportmiddelen is er een gelijkaardig preventief onderhoudsplan in voege.

Diverse

ETAP neemt ook deel aan initiatieven om de milieugevolgen van producten en diensten te compenseren. Zo is ETAP actief in het Belgische LightRec-onderdeel van Recupel. Ook neemt ETAP deel in BEBAT, dat in België in de omhaling van batterijen voorziet, en in STIBAT, dat hetzelfde doet voor Nederland.

10 PROCES VAN HET DUURZAAMHEIDSVERSLAG

De gegevens in dit duurzaamheidsverslag werden verzameld aan de hand van interne (sociaal verslag, financiële gegevens, ...) en externe (milieuverslag, ...) rapportering. In dit verslag zijn geen cijfers opgenomen die niet in één of andere vorm al bestaan binnen de onderneming. De verantwoordelijkheid voor de samenstelling van dit verslag ligt bij een lid van het directiecomité zodat een overkoepelend beeld ontstaat. Met verschillende managers coördineerde hij de totstandkoming van dit verslag.

Voor het eerst hebben we concrete meerjarendoelstellingen vastgelegd: zowel wat betreft de energie-efficiëntie van onze verlichtingsoplossing als wat betreft de milieuparameters van onze processen (energie- en waterverbruik en de afvalstroom tijdens het productieproces – zie blz. 12-13).

Het vastleggen en opvolgen van deze doelstellingen op lange termijn is verankerd in ons Strategisch Plan. Ze worden geactualiseerd in de jaarlijkse actieplannen.

11 GRI-INHOUDSOPGAVE

S	Omschrijving	Rapportering	Toelichting
STANDAARD INFORMATIEVOORZIENING DEEL I: Profiel			
1. Strategie en Analyse			
1.1	Een verklaring van de raad van bestuur over de relevantie van duurzame ontwikkeling voor de organisatie en haar strategie.	volledig	p. 5
1.2	Beschrijving van belangrijke gevolgen, risico's en mogelijkheden.	niet	n.v.t.
2. Organisatieprofiel			
2.1	Naam van de organisatie.	volledig	p. 7
2.2	Voornaamste merken, producten en/of diensten.	volledig	p. 7
2.3	Operationele structuur van de organisatie, met inbegrip van divisies, dochterondernemingen en samenwerkingsverbanden.	volledig	p. 7
2.4	Locatie van het hoofdkantoor van de organisatie.	volledig	p. 7, 52
2.5	Het aantal landen waar de organisatie actief is (met relevantie voor de duurzaamheidskwesties).	volledig	p. 7
2.6	Eigendomsstructuur en de rechtsvorm.	volledig	p. 7, 9
2.7	Afzetmarkten (geografische verdeling, sectoren en soorten klanten).	volledig	p. 7
2.8	Omvang van de verslaggevende organisatie.	volledig	p. 7
2.9	Significante veranderingen tijdens de verslagperiode wat betreft omvang, structuur of eigendom.	volledig	geen veranderingen
2.10	Onderscheidingen die tijdens de verslagperiode werden toegekend.	niet	n.v.t.
3. Verslagparameters			
3.1	Verslagperiode waarop de verstrekte informatie betrekking heeft.	volledig	2013-2014
3.2	Datum van het meest recente verslag.	volledig	2013
3.3	Verslaggevingscyclus (jaarlijks, tweejaarlijks, etc.).	volledig	tweejaarlijks
3.4	Contactpunt voor vragen over het verslag of de inhoud ervan.	volledig	p. 52
3.5	Proces voor het bepalen van de inhoud van het verslag, met inbegrip van: relevantie, materialiteit en stakeholders.	gedeeltelijk	p. 33, 44
3.6	Afbakening van het verslag.	volledig	p. 44
3.7	Specifieke beperkingen voor de reikwijdte of afbakening van het verslag.	niet	n.v.t.
3.8	Basis voor verslaggeving over samenwerkingsverbanden, dochterondernemingen in gedeeltelijk eigendom, gehuurde faciliteiten, uitbestede activiteiten of andere entiteiten.	niet	n.v.t.
3.9	De technieken en berekeningsgrondslagen voor gegevensmetingen, waaronder de voor schattingen gebruikte aannames.	niet	niet relevant
3.10	Uitleg over de gevolgen van eventuele herformuleringen van eerder verstrekte informatie.	volledig	geen

3.11	Significante veranderingen ten opzichte van vorige verslagperiodes ten aanzien van reikwijdte, afbakening of meetmethoden van het verslag.	volledig	geen
3.12	Inhoudsopgave	volledig	p. 3
3.13	Beleid en huidige praktijk met betrekking tot het verstrekken van externe assurance van het verslag.	niet	n.v.t.

4. Bestuur, verplichtingen en betrokkenheid

4.1	De bestuursstructuur van de organisatie, met inbegrip van commissies die vallen onder het hoogste bestuurslichaam.	volledig	p. 9
4.2	Geef aan of de voorzitter van het hoogste bestuurslichaam eveneens een leidinggevende functie heeft.	volledig	p. 9
4.3	Voor organisaties met een enkelvoudige bestuursstructuur: vermeld het aantal onafhankelijke en/of niet-leidinggevende leden van het hoogste bestuurslichaam.	volledig	p. 9
4.4	Overlegorganen voor aandeelhouders en medewerkers voor aanbevelingen of medezeggenschap op het hoogste bestuurslichaam.	niet	niet relevant
4.5	Een koppeling tussen vergoedingen voor leden van raad van bestuur en (top) managers en de (MVO)-prestaties van de organisatie.	niet	n.v.t.
4.6	Processen waarmee de raad van bestuur waarborgt dat strijdige belangen worden vermeden.	niet	n.v.t.
4.7	Proces voor het bepalen van de kwalificaties en expertise van de leden van de raad van bestuur voor het sturen van de MVO-strategie.	niet	n.v.t.
4.8	Intern ontwikkelde missieverklaringen en gedragscodes die van belang zijn voor de MVO-prestaties, met de mate van invoering ervan.	volledig	p. 11, 38
4.9	Procedures van de raad van bestuur voor het overzien van de MVO-prestaties, met inbegrip van relevante risico's en kansen en naleving van internationaal overeengekomen standaarden en principes.	niet	niet relevant
4.10	Processen voor het evalueren van de eigen prestaties van de raad van bestuur in het bijzonder betreffende MVO-prestaties.	niet	n.v.t.
4.11	Toelichting over de toepassing van het voorzorgsprincipe.	niet	n.v.t.
4.12	Extern ontwikkelde economische, milieugerelateerde en sociale handvesten, principes of standaarden die de organisatie onderschrijft.	volledig	p. 11-12
4.13	Lidmaatschap van verenigingen (zoals brancheverenigingen) en (inter)nationale belangenorganisaties.	volledig	p. 35
4.14	Lijst van relevante groepen belanghebbenden voor de organisatie.	volledig	p. 33
4.15	Basis voor inventarisatie en selectie van stakeholders.	volledig	p. 33
4.16	Benadering van stakeholders en de frequentie van contacten.	volledig	p. 33
4.17	Reactie organisatie op de voornaamste onderwerpen en vraagstukken naar voren gekomen in contact met stakeholders.	volledig	p. 33, 44

STANDAARD INFORMATIEVOORZIENING DEEL II: Managementbenadering

G3 DMA Omschrijving

DMA EC Managementbenadering EC	volledig	p. 11
DMA EN Managementbenadering EN	volledig	p. 12
DMA LA Managementbenadering LA	volledig	p. 12

DMA HR Managementbenadering HR	volledig	p. 12
DMA SO Managementbenadering SO	volledig	p. 12
DMA PR Managementbenadering PR	volledig	p. 12

STANDAARD INFORMATIEVOORZIENING DEEL III: Prestatie-indicatoren

Economisch

EC1	Directe economische waarden die zijn gegenereerd en gedistribueerd, waaronder inkomsten, operationele kosten, personeelsvergoedingen, donaties en overige maatschappelijke investeringen, ingehouden winst en betalingen aan kapitaalverstrekkers en overheden.	gedeeltelijk	p. 7, 34-35
EC2	Financiële implicaties en andere risico's en mogelijkheden voor de activiteiten van de organisatie als gevolg van klimaatverandering.	niet	niet beschikbaar
EC3	Dekking van de verplichtingen in verband met het vastgestelde uitkeringenplan van de organisatie.	niet	n.v.t.
EC4	Significante financiële steun van de overheid.	volledig	p. 8
EC5	Spreiding in de verhouding tussen het standaard aanvangssalaris en het lokale minimumloon op belangrijke bedrijfslocaties.	niet	n.v.t.
EC6	Beleid, methoden en deel van uitgaven betreffende lokaal gevestigde leveranciers op belangrijke bedrijfslocaties.	niet	n.v.t.
EC7	Procedures voor lokale personeelswerving en aandeel van het topkader dat afkomstig is uit de lokale gemeenschap op belangrijke bedrijfslocaties.	niet	niet relevant
EC8	Ontwikkeling en gevolgen van investeringen in infrastructuur en diensten die voornamelijk ten behoeve van het algemeen nut worden geboden door middel van verplichtingen van commerciële aard, dan wel in natura of pro bono.	volledig	doorheen het rapport
EC9	Inzicht in en beschrijving van significante indirecte economische gevolgen waaronder de omvang ervan.	niet	niet relevant

Milieu

EN1	Totale hoeveelheid gebruikte materialen naar gewicht of volume.	volledig	p. 41
EN2	Percentage van de gebruikte materialen dat bestaat uit afval van externe bronnen.	niet	niet relevant
EN3	Direct energieverbruik door primaire energiebron.	volledig	p. 39
EN4	Indirect energieverbruik door primaire bron.	volledig	p. 39
EN5	Energie die bespaard is door besparingen en efficiëntieverbeteringen.	gedeeltelijk	p. 39-40
EN6	Initiatieven ten behoeve van energie-efficiëntie of op duurzame energie gebaseerde producten en diensten, evenals verlagingen van de energie-eisen als resultaat van deze initiatieven.	gedeeltelijk	p. 39-40
EN7	Initiatieven ter verlaging van het indirecte energieverbruik en reeds gerealiseerde verlaging.	niet	niet relevant
EN8	Totale wateronttrekking per bron.	volledig	p. 41
EN9	Waterbronnen waarvoor wateronttrekking significante gevolgen heeft.	volledig	p. 41
EN10	Percentage en totaal volume van gerecycleerd en hergebruikt water.	volledig	p. 41

EN11	Locatie en oppervlakte van het land dat eigendom is, gehuurd wordt, beheerd wordt in of grenst aan beschermde gebieden en gebieden met een hoge biodiversiteitswaarde buiten beschermde gebieden.	niet	n.v.t.
EN12	Beschrijving van significante gevolgen van activiteiten, producten en diensten op de biodiversiteit in beschermde gebieden en gebieden met een hoge biodiversiteitswaarde buiten beschermde gebieden.	niet	n.v.t.
EN13	Beschermde of herstelde habitats	niet	n.v.t.
EN14	Strategieën, huidige maatregelen en toekomstige plannen voor het beheersen van de gevolgen van de biodiversiteit.	niet	n.v.t.
EN15	Aantal op de rode lijst van de IUCN vermelde soorten en soorten op nationale beschermingslijsten met habitats in gebieden binnen de invloedssfeer van bedrijfsactiviteiten, ingedeeld naar hoogte van het risico van uitsterven.	niet	n.v.t.
EN16	Totale directe en indirecte emissie van broeikasgassen naar gewicht.	volledig	p. 38
EN17	Andere relevante indirecte emissie van broeikasgassen naar gewicht.	niet	n.v.t.
EN18	Initiatieven ter verlaging van de emissie van broeikasgassen en gerealiseerde verlagingen.	volledig	p. 39
EN19	Emissie van ozonafbrekende stoffen naar gewicht.	volledig	p. 38
EN20	NO, SO en andere significante luchtmissies naar type en gewicht.	volledig	p. 38
EN21	Totale waterafvoer naar kwaliteit en bestemming.	niet	niet relevant
EN22	Totaalgewicht afval naar type en verwijderingsmethode.	gedeeltelijk	p. 42
EN23	Totaal aantal en volume van significante lozingen.	niet	n.v.t.
EN24	Gewicht van getransporteerd, geïmporteerd, geëxporteerd of verwerkt afval dat als gevaarlijk geldt op grond van bijlage I, II, III en VIII van de Conventie van Bazel en het percentage afval dat internationaal is getransporteerd.	niet	n.v.t.
EN25	Benaming, grootte, beschermingsstatus en biodiversiteitswaarde van wateren en gerelateerde habitats die significante gevolgen ondervinden van de waterafvoer en afvloeiing van de verslaggevende organisaties.	niet	n.v.t.
EN26	Initiatieven ter compensatie van de milieugevolgen van producten en diensten en de omvang van deze compensatie.	niet	n.v.t.
EN27	Percentage producten dat is verkocht en waarvan de verpakking is ingezameld, naar categorie.	niet	niet beschikbaar
EN28	Monetaire waarde van significante boetes en totaal aantal niet-monetaire sancties wegens het niet naleven van milieuwet- en regelgeving.	niet	n.v.t.
EN29	Significante milieugevolgen van het transport van producten en andere goederen en materialen die worden gebruikt voor de activiteiten van de organisatie en het vervoer van personeelsleden.	gedeeltelijk	p. 40-41
EN30	Totale uitgaven aan en investeringen in milieubescherming naar type.	niet	n.v.t.

Sociaal: Arbeidsomstandigheden en Volwaardig Werk

LA1	Totale personeelsbestand naar type werk, arbeidsovereenkomst en regio.	volledig	p. 7, 26
LA2	Totaal aantal en snelheid van personeelsverloop per leeftijdsgroep, geslacht en regio.	gedeeltelijk	p. 26
LA3	Uitkeringen/voordelen aan voltijdse medewerkers die niet beschikbaar zijn voor tijdelijke of deeltijdmedewerkers per grootschalige activiteit.	niet	n.v.t.
LA4	Percentage medewerkers dat onder een collectieve arbeidsovereenkomst valt.	volledig	100 %

LA5	Minimale opzegtermijn(en) in verband met operationele veranderingen, inclusief of dit wordt gespecificeerd in collectieve overeenkomsten.	niet	n.v.t.
LA6	Percentage van het totale personeelsbestand dat is vertegenwoordigd in formele gezamenlijke commissies van werkgevers en werknemers die bijdragen aan de controle op en advies over arbeidsgezondheidsprogramma's.	volledig	p. 33
LA7	Letsel-, beroepsziekte-, uitvaldagen- en verzuimcijfers en het aantal werkgerelateerde sterfgevallen per regio.	gedeeltelijk	p. 27-28
LA8	Opleidings-, trainings-, advies-, preventie- en risicobeheersprogramma's ten behoeve van personeelsleden, hun families of omwonenden in verband met ernstige ziekten.	niet	n.v.t.
LA9	Afspraken over arbeidsveiligheid vastgelegd in formele overeenkomsten met vakbonden.	volledig	p. 27
LA10	Gemiddeld aantal uren dat een werknemer per jaar besteedt aan opleidingen, onderverdeeld naar werknemerscategorie.	volledig	p. 28
LA11	Programma's voor competentie management en levenslang leren die de blijvende inzetbaarheid van werknemers garanderen en hen helpen bij het afronden van hun loopbaan.	volledig	p. 29
LA12	Percentage medewerkers dat regelmatig wordt ingelicht omtrent prestatie- en loopbaanontwikkeling.	volledig	p. 28
LA13	Samenstelling van bestuurslichamen en onderverdeling van medewerkers per categorie, naar geslacht, leeftijdsgroep, het behoren tot een bepaalde maatschappelijke minderheid en andere indicatoren van diversiteit.	volledig	p. 30-31
LA14	Verhouding tussen basissalarissen van mannen en vrouwen per medewerkerscategorie.	niet	niet relevant

Sociaal: Mensenrechten

HR1	Percentage van en totaal aantal aanmerkelijke investeringsovereenkomsten waarin clausules over mensenrechten zijn opgenomen of waarvan de naleving van de mensenrechten is getoetst.	volledig	0
HR2	Percentage belangrijke leveranciers en aannemers die getoetst zijn op naleving van de mensenrechten en op getroffen maatregelen.	volledig	p. 32
HR3	Totaal aantal uren personeelstraining over beleid en procedures betreffende aspecten van mensenrechten die relevant zijn voor de activiteiten, met inbegrip van het percentage van het personeel dat de trainingen gevolgd heeft.	niet	n.v.t.
HR4	Totaal aantal gevallen van discriminatie en de getroffen maatregelen.	niet	n.v.t.
HR5	Activiteiten waarvan is vastgesteld dat daarbij een aanzienlijk risico zou kunnen gelden voor het recht op de uitoefening van de vrijheid van vereniging en collectieve arbeidsonderhandelingen, alsmede de maatregelen die zijn getroffen ter ondersteuning van deze rechten.	niet	n.v.t.
HR6	Activiteiten waarvan is vastgesteld dat er een aanzienlijk risico is van gevallen van kinderarbeid, alsmede de maatregelen die zijn getroffen gericht op de uitbanning van kinderarbeid.	niet	n.v.t.
HR7	Activiteiten waarvan is vastgesteld dat er een aanzienlijk risico is van gevallen van gedwongen of verplichte arbeid, alsmede de maatregelen die zijn getroffen gericht op de uitbanning van gedwongen of verplichte arbeid.	niet	n.v.t.
HR8	Percentage van beveiligingspersoneel dat training heeft gevolgd in het bedrijf of de procedures van de organisatie betreffende aspecten van de mensenrechten die relevant zijn voor de activiteiten.	niet	n.v.t.
HR9	Totaal aantal gevallen van overtreding van de rechten van de inheemse bevolking, alsmede de getroffen maatregelen.	niet	n.v.t.

Sociaal: Maatschappelijke indicatoren

S01	Aard, reikwijdte en effectiviteit van alle programma's en methoden die de effecten van de activiteiten op gemeenschappen bepalen en beheren, waaronder vestiging, activiteiten en vertrek.	niet	niet beschikbaar
S02	Percentage van en totaal aantal bedrijfseenheden geanalyseerd op corruptiegerelateerde risico's.	niet	n.v.t.
S03	Percentage van het personeel dat training in anti-corruptiebeleid en -procedures van de organisatie heeft gevolgd.	niet	n.v.t.
S04	Maatregelen die zijn getroffen naar aanleiding van gevallen van corruptie	niet	n.v.t.
S05	Standpunten betreffende publiek beleid en deelname aan de ontwikkeling ervan, evenals lobbyen.	niet	n.v.t.
S06	Totale waarden van financiële en in- natura- bijdragen aan politieke partijen, politici en gerelateerde instellingen per land.	volledig	0
S07	Totaal aantal rechtszaken vanwege concurrentiebelemmerend gedrag, antikartel-, en monopolistische praktijken, alsmede de resultaten van deze rechtszaken.	volledig	0
S08	Monetaire waarde van significante boetes en totaal aantal niet- monetaire sancties wegens het niet naleven van wet- en regelgeving.	volledig	0

Sociaal: Productverantwoordelijkheid

PR1	Levensduurstadia waarin de gevolgen van producten en diensten voor gezondheid en veiligheid worden beoordeeld met het oog op verbetering en het percentage van belangrijke product- en dienstencategorieën die aan dergelijke procedures onderhevig zijn.	niet	niet beschikbaar
PR2	Totaal aantal gevallen van niet-naleving van regelgeving en vrijwillige codes betreffende gevolgen voor gezondheid en veiligheid van producten en diensten gedurende de levensduur, naar type resultaat.	niet	n.v.t.
PR3	Type informatie over producten en diensten dat verplicht wordt gesteld door procedures en het percentage van belangrijke producten en diensten die onderhevig zijn aan dergelijke informatie-eisen.	nee	niet beschikbaar
PR4	Totaal aantal gevallen van niet- naleving van regelgeving en vrijwillige codes betreffende informatie over en etikettering van producten en diensten, naar type resultaat.	niet	n.v.t.
PR5	Beleid ten aanzien van klanttevredenheid, met inbegrip van resultaten van onderzoeken naar klanttevredenheid.	volledig	p. 23
PR6	Programma's voor de naleving van wetten, standaarden en vrijwillige codes met betrekking tot marketingcommunicatie, waaronder reclame, promotie en sponsoring.	niet	n.v.t.
PR7	Totaal aantal gevallen van niet- naleving van regelgeving en vrijwillige codes betreffende marketingcommunicatie, waaronder reclame, promotie en sponsoring, naar type resultaat	volledig	0
PR8	Totaal aantal gegronde klachten over inbreuken op de privacy van klanten en het kwijtraken van klantgegevens.	volledig	0
PR9	Monetaire waarde van significante boetes wegens het niet-naleven van wet- en -regelgeving betreffende de levering en het gebruik van producten en diensten.	volledig	0

CONTACTGEGEVENS VOOR
VRAGEN OVER HET VERSLAG:

Dhr. Chris Van Bellegem
ETAP NV
Antwerpsesteenweg 130
2390 Malle, België
Tel: +32 (0)3 310 02 11
Fax: +32 (0)3 311 61 42
info.be@etaplighting.com
www.etaplighting.com